

Beleidsplan

Kinderopvang de Wonderberk B.V.

Januari 2017

Inhoud

Inhoud

Voorwoord

1 Inleiding en missie

2 Pedagogische visie

2.1 Algemene uitgangspunten

2.2 Ontwikkelingsfasen van het kind

2.3 Kernpunten antroposofische pedagogiek

2.4 Pedagogische basisdoelen

2.5 Taalontwikkeling

2.6 Vrij Spel

2.7 Leefomgeving

2.8 Activiteiten

2.9 Jaarfeesten

2.10 Voeding

3 Beschrijving groepen en openingstijden

3.1 KDV

3.2 Peutergroep (Halve dagopvang)

3.3 BSO

3.4 Indeling leeftijden in de groepen (Pedagogisch medewerker-kind ratio)

4 Medewerkers

4.1 Algemeen

4.2 Opleidingseisen

4.4 Taken van de pedagogisch medewerkers

4.5 Werkoverleg en werkbegeleiding

4.6 Handboek voor lei(ds)ters

4.7 Omgang met collega's

4.8 Omgang met de kinderen

4.8.1 Observatie van kinderen

4.9 Omgang met ouders

4.10 Omgang met materialen

4.11 Inval

4.12 Professionaliteit en deskundigheidsbevordering

5 Ouders

5.1 Betrokken ouders

5.2 Aanmelding- en plaatsingsprocedure

5.3 Contacten met ouders

5.4 Praktische informatie voor ouders

6 Organisatie

6.1 Rechtsvorm

6.2 Organisatiestructuur

6.3 Locatie

7 Bijlagen:

Literatuurlijst

Concept huishoudelijk reglement

Roken en mobiele telefoons

8 Werkinstructies

Colofon:

Eigenaar beleidsplan: Katinka Deibel

de wijze waarop de ontwikkeling van het kind wordt gevolgd en gestimuleerd en daarbij naar een doorlopende ontwikkellijn met het basisonderwijs en de buitenschoolse opvang wordt gestreefd, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de wijze waarop:

- 1°. met toestemming van de ouders kennis over de ontwikkeling van het kind wordt overgedragen aan de school bij de overgang van het kind naar het basisonderwijs en aan de buitenschoolse opvang bij de overgang van het kind naar de buitenschoolse opvang, en
- 2°. bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind of problemen worden gesignaleerd en ouders worden doorverwezen naar passende instanties voor verdere ondersteuning;
- c. de wijze waarop de mentor, bedoeld in artikel 9, elfde lid, de verkregen informatie over de ontwikkeling van het kind periodiek met de ouders bespreekt en de wijze waarop aan de ouders en het kind bekend wordt gemaakt welke beroepskracht de mentor is van het kind

Voorwoord

Het initiatief voor antroposofische kinderopvang de Wonderberk is in 2007 ontstaan vanuit een aantal ouders, die behoefte hadden aan een vertrouwde opvangplek op antroposofische basis in Haarlem. Kinderopvang de Wonderberk is opgericht vanuit het ideaal om een bijzondere plek te creëren voor kinderen. Een plek waar kinderen kunnen spelen, onderzoeken, ontdekken en zich ontwikkelen. Een plek waar kinderen zichzelf mogen zijn en waar aandacht voor ze is door echt naar ze te kijken en goed naar ze te luisteren. Deze plek is kinderopvang de Wonderberk. De pedagogisch medewerkers en medewerkers van de Wonderberk werken volgens de antroposofische pedagogiek. Wij zien ieder kind als een uniek persoon en voelen ons verantwoordelijk voor en betrokken bij de ontwikkeling van ieder kind.

Door de groei van het Vrije School onderwijs in Haarlem (noord), was de huidige buitenschoolse opvang locatie van de Wonderberk aan de Rijksstraatweg niet meer toereikend voor de gewenste vraag. Om het aantal kindplaatsen snel te kunnen vergroten is met de Vrije School Kennemerland afgesproken om voor 1 jaar een vrij lokaal te huren ten behoeve van de buitenschoolse opvang. Om zo binnen de muren van deze nieuwe school locatie de buitenschoolse opvang te gaan exploiteren.

De Wonderberk is een initiatief dat tegemoet komt aan de maatschappelijke wens om kwalitatief hoogwaardige kinderopvang te bieden op antroposofische basis. Hiermee is dit initiatief een verrijking van het aanbod van kinderopvang van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang voor de kinderen van Vrije school Kennemerland, Vrije school Kleverpark en de Vijfde Vrije school op basis van de antroposofische pedagogiek in Haarlem. Tevens wordt in de ochtenden een peutergroep aangeboden vanaf 2 ½ tot 4 jaar (halve dagopvang). In de peutergroep wordt de inhoudelijke basis gelegd waarop de kinderen het (vrije school) onderwijs instromen.

De antroposofische pedagogiek staan centraal: een huiselijke sfeer, rust, ritme en regelmaat, zintuigontwikkeling, nabootsing, eerbied en respect voor mens en omgeving en het ritme van de seizoenen (de jaarfeesten). Wij werken met natuurlijke materialen en bieden zoveel mogelijk biologisch-dynamische voeding aan voor de kinderen. Hiermee is de Wonderberk als organisatie uniek gepositioneerd binnen de markt van Kinderdagverblijven en voorziet zij in een behoefte waarin de reguliere kinderopvang niet voorziet.

Namens het bestuur de Wonderberk,

Januari 2017

1 Inleiding en missie

Voor u ligt het beleidsplan van Kinderopvang de Wonderberk. In dit dynamisch document beogen wij onder woorden te brengen vanuit welke gezichtspunten en hoe de Wonderberk werkt.

Kinderopvang de Wonderberk bestaat uit vier KDV groepen, drie BSO groepen en twee peutergroepen, gebaseerd en geïnspireerd op de antroposofische pedagogiek van Rudolf Steiner en biedt dagopvang aan kinderen van 0 tot 4 jaar en naschoolse opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Het uitgangspunt hierbij is dat we de kinderen een vertrouwd, prettig en veilig tweede 'thuis' willen bieden. Voor ouders willen we een plek zijn waar zij met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Kwaliteit, ritme en geborgenheid zijn de kernbegrippen voor de Wonderberk. De Wonderberk staat voor **kwalitatieve** kinderopvang. Hierbij gaat het zowel om de professionele kwalificatie van de pedagogisch medewerkers, die veel ervaring hebben en zich laten inspireren door de antroposofische pedagogiek, maar ook om de kwaliteit van de omgeving en leven, kwaliteit in de interacties en relaties met de kinderen.

Wij zien ieder kind als een unieke persoon en voelen ons verantwoordelijk en betrokken bij de ontwikkeling van ieder kind. Een kind heeft een natuurlijke behoefte aan **ritme**. Niet alleen wat betreft slapen, waken, spelen en eten maar ook in het herhalen van beweging en klank. Door veelvuldige ritmische herhalingen oefent het kind en ontwikkelt het vaardigheden en vermogens. Bij de Wonderberk zorgen wij voor rust en een vast dagritme, waardoor de dagen zich voor het kind op een vertrouwde manier voltrekken. Buitenspelen is een vast onderdeel van de dag, of het nou regent, de zon schijnt of sneeuwt. Alles herhaalt zich in een vast ritme; het dagelijkse ritme in de groep maar ook de seizoenen in de tuin en de jaarfeesten. Dit scheidt herkenning en daardoor vertrouwen en plezier. Ieder kind heeft **geborgenheid** nodig. De Wonderberk wil kinderen die geborgenheid geven. Er is een veilige, huiselijke sfeer, de aandacht en liefde van de pedagogisch medewerkers zorgen dat een kind gezien kan worden. Vanuit de geborgenheid en veiligheid kan het jonge kind de wereld gaan ontdekken.

Ook de **verzorging en inrichting**, het speelgoed van natuurlijke materialen, de hoofdzakelijk biologisch-dynamische voeding, evenals de aandacht voor de contacten met de ouders leiden ertoe dat de kinderen gedijen en zich harmonieus kunnen ontwikkelen tot mensen die hun eigen unieke bijdrage aan deze wereld kunnen geven. Bij de Wonderberk hechten we waarde aan alles wat echt is.

De Wonderberk op de Rijksstraatweg 26 heeft een prachtig pand (voorheen een pastorie) met mooie en royale groepsruimtes. Er is een grote beschutte tuin met oude bomen waar aan een mooie ontdek- en beleefstuin wordt gebouwd. De ruimte op de Korte Verspronckweg 7-9 is in een school gehuisvest en heeft de beschikking van een buitenspeelplek met een grote zandbak, een amfitheater en klimpaaltjes.

In dit pedagogische beleidsplan kunt u de pedagogische visie en belangrijkste uitgangspunten lezen die bij de Wonderberk gehanteerd zullen worden. Het is de bedoeling dat dit plan houvast biedt aan zowel het gehele team als ook ouders, nieuw personeel, stagiaires en andere betrokkenen. Beleid is dynamisch en daarmee niet vaststaand en definitief. Wij hopen dan ook dat dit plan een vruchtbare bodem is voor verdere gesprekken en discussies. Op basis van de komende ervaringen zal het beleidsplan regelmatig geëvalueerd en zo nodig verfijnd en bijgesteld worden, omdat de praktijk anders kan zijn en niet volledig aan dit plan zal voldoen. Dit sluit aan bij het dynamisch karakter dat wenselijk is voor de menselijke ontwikkeling zodat zowel kinderen als ook medewerkers volop tot bloei kunnen komen en ieder zijn eigen talenten kan blijven ontwikkelen. In de hierop volgende hoofdstukken zullen de kernpunten van de antroposofische visie op een beknopte manier beschreven worden.

**„Das Kind in Ehrfurcht empfangen,
in Liebe erziehen
und In Freiheit entlassen.“**

Vrij vertaald

**Het kind in eerbied ontvangen
in liefde omhullen
en in vrijheid laten gaan.**

2 Pedagogische visie

2.1 Algemene uitgangspunten

Ieder kind is een unieke persoonlijkheid dat zijn eigen unieke levensweg zal gaan en op die manier iets zinvols zal bijdragen aan de wereld. Daarom is het kind het uitgangspunt van onze pedagogische ideeën en zullen wij een opvoedingscontext creëren waarin de authentieke eigenheid van elk kind tot zijn recht kan komen. Elk kind kan daarmee dat wat het te bieden heeft op een harmonische wijze ontwikkelen. Hiervoor is het van belang dat wij als opvoeder een omgeving scheppen waarin het de ontwikkeling van het kind op een evenwichtige wijze ruimte geboden wordt. We willen dat het kind zichzelf kan zijn en zijn eigen unieke vaardigheden en tekortkomingen kan ontdekken en/of ontwikkelen. Wij willen de kinderen begeleiden in het vormen van een gezond wilsvermogen, opdat hij later als volwassene het doorzettingsvermogen bezit om ook daadwerkelijk, dat wat hij zich tot doel gesteld heeft, uit te voeren. Door heel bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven, door het te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen, kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding. Plezier in het leven maakt het makkelijker open te staan voor anderen en geeft je de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. Je kunt je alleen ontwikkelen tot een harmonisch mens als je in relatie staat tot andere mensen. De groep geeft de kinderen de gelegenheid samen te zijn met kinderen en zich op sociaal en emotioneel gebied te ontwikkelen.

Wij willen kinderen van 0 tot 4 jaar, als aanvulling op de gezinssituatie, een geborgen omgeving bieden, waarin zij zich harmonieus kunnen ontwikkelen tot mensen die hun eigen unieke bijdrage aan deze wereld kunnen en willen geven.

De kinderen van de BSO willen we een vertrouwde plek geven met de rust en geborgenheid, waar ze zich thuis kunnen voelen. Daarnaast moet dit een inspirerende plek zijn waar ruimte voor het kind is om zichzelf te zijn, maar ook om zich in een sociale context te bewegen en te spelen.

Het kind is vanaf het prille begin een zelfstandig wezen met een onmiskenbaar unieke identiteit. De ontplooiing van deze persoonlijkheid hangt naast de intrinsieke/innerlijke wil van het kind ook nauw samen met de omgevingsinvloeden gedurende de kindertijd, en kan zich door een sterk ontwikkelingsgerichte context volledig ontluiken.

In onze pedagogische benadering zijn de eerste drie ontwikkelingsfasen van elk ongeveer zeven jaar essentiële uitgangspunten, die gedurende de tijd vanaf de geboorte tot de volwassenheid van elk kind doorlopen worden. Lichaam, ziel en geest ontwikkelen zich in onderlinge afhankelijkheid, maar zij vragen toch ieder een eigen rijpingstijd. Ieder mens doorloopt de verschillende ontwikkelingsfasen op zijn eigen wijze en in elke fase liggen mogelijkheden voor optimale ontplooiing van verschillende menselijke eigenschappen en krachten. Omdat iedere ontwikkelingsfase haar eigen kwaliteit en doelstelling heeft, vraagt zij ook om een specifieke benaderingswijze.

2.2 Ontwikkelingsfasen van het kind

2.2.1 De eerste zeven levensjaren (0-7)

In de eerste zeven jaar is het kind geheel en al aan zintuiglijke indrukken overgeleverd. Het leeft met overgave in de hem omringende wereld.

In de eerste 7-jaarsfase staat zowel de ontwikkeling van het fysieke lichaam centraal als ook de wilsontwikkeling. Kinderen bootsen hun omgeving na en handelen vrij onbewust. Spelsituaties zorgen ervoor dat het kind zijn fantasie en creativiteit kan ontwikkelen en zorgt tegelijkertijd ook

voor een stimulatie van de wilsontwikkeling. Door veelvuldige nabootsing en zelf onderzoekend bezig te zijn verkent het kind zijn lichaam en zijn naaste omgeving. De peuter is een wilswezen en wil alles zelf doen, zelf ondervinden en onderzoeken. Op het KDV en de peutergroep krijgt het volop de gelegenheid om in het spel de fantasie te ontwikkelen. Het spelen is van grote waarde voor de taal- en denkontwikkeling en evenzeer om aan de behoefte van de kleuter aan ritme en nabootsing te voldoen. Daarnaast is bij het kind een natuurlijke behoefte aan ritme. Niet alleen wat betreft slapen, waken, spelen en eten, maar ook in het herhalen van beweging, klank en ritme. Door veelvuldige ritmische herhalingen oefent het kind en ontwikkelt het vaardigheden en vermogens. Peuter en kleuter hebben een natuurlijke ritmische drang, die verbonden is met de levensprocessen. In de groep speelt daarom de indeling van de ochtend/middag een grote rol. Alles herhaalt zich in een vast ritme. Bij de opbouw van de ochtend/middag houden de pedagogisch medewerkers rekening met de afwisseling van inspanning en ontspanning.

De pedagogisch medewerker heeft tot taak een warme en omhullende sfeer te scheppen in de groep. Daarin kunnen de kinderen het beste gedijen en zich ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat alle activiteiten van de pedagogisch medewerker met de kinderen in de groep in een verzorgende sfeer plaats vinden. Activiteiten zoals het gezamenlijk het huishouden doen, het samen eten, naar buiten gaan en een enkele keer nat-op-nat schilderen of met wascoblakjes tekenen. Deze verzorgende, omhullende sfeer leidt ertoe, dat de kinderen met hun fantasie in het vrije spel op onderzoek uitgaan. Blokken worden bijvoorbeeld auto's; de stoelen vormen samen een trein. De verzorging van de ruimte voor de groep, de inrichting van deze ruimte en het speelgoed vragen, evenals de aandacht voor de jaarfeesten, verjaardagen en de contacten met de ouders, een bewust houding van de pedagogisch medewerkers.

2.2.2 De tweede zeven levensjaren (7-14)

In de tweede 7-jaarsfase staan de ontwikkeling van voelen en denken centraal. Het kind komt nu op school in homogene leeftijdsgroepen terecht, is minder onbevangen en heeft een eigen binnenwereld waarin fantasie en werkelijkheid een grote rol spelen. Op school is de klassenleraar een belangrijke schakel tussen het kind en de wereld, maar ook andere volwassenen krijgen een belangrijke plaats in het overbrengen van kennis. Stap voor stap wordt het schoolse leren voorzichtig ingeleid, aanvankelijk vanuit sprookjes en mythen aan het begin van de onderbouw om uiteindelijk kennis te kunnen maken met abstracte begrippen. Deze fase eindigt, of beter gezegd, gaat over in de puberteit waarin het kind een eigen beeld en oordeel wil gaan vormen van de wereld en zich begint af te zetten tegen het wereldbeeld van de volwassene.

In de BSO zullen het jonge kind en het oudere schoolkind samenkomen in een groep. Het jonge kind is de kleuter en het kind uit klas 1. Hun leeftijd loopt van 4 tot ongeveer 7 jaar. Het oudere schoolkind is van 7 tot 12 jaar. Beiden willen we daarom apart bespreken.

Het schoolkind van 4-7 jaar

De kleuters staan nog sterk open voor hun omgeving; zij nemen waar met heel hun lichaam, met al hun zintuigen. Hun waarnemingen zijn veel omvattend: deze blijven niet beperkt tot de buitenkant van de dingen, maar hebben ook betrekking op stemmingen, gevoelens en gedachten van mensen. De kinderen in deze fase gaan mee met de stroom van het geheel, de groep, daar zijn ze een deel van en ze beleven zichzelf ook nog nauwelijks daarvan afgescheiden. Ze leven ook nog in een magische wereld, daarom kun je deze kinderen nog meenemen in een sprookjeswereld en fantasie. Het jonge kind leeft in zijn directe omgeving, moet zijn lichaam opbouwen en dit leren kennen en gebruiken. Kinderen van deze leeftijd leven sterk vanuit de nabootsing. Ouders, meester of juffie in de klas, van de opvang of de club zijn een belangrijk voorbeeld van hoe je met dingen om kunt gaan. Door de nabootsing leren de kinderen al doende; niet datgene wat de volwassene zegt of denkt is doorslaggevend, maar datgene wat deze dóét. Door dit doen, meedoen en nadoen leert het kind hoe

het er aan toegaat. Het ontdekt de wereld en ontwikkelt diverse vaardigheden en gewoontes. Jonge kinderen treden de wereld en hun medemensen vol vertrouwen tegemoet. Zij beleven de wereld als goed en staan hier nog onbevangen en met overgave in. Vanwege de openheid van de kinderen vinden wij het belangrijk zorg te dragen voor de kwaliteit van de indrukken die zij opdoen, dat wil zeggen: wát zien, horen, betasten, proeven onze kinderen? Wat beleven zij aan ons? Wij vinden het belangrijk dat de kinderen échte indrukken opdoen, dus kiezen wij zoveel mogelijk voor natuurlijke materialen voor onze meubels en speelgoed, voor eenvoudig speelgoed dat in de fantasie van de kinderen van alles kan zijn, voor warme natuurlijke kleuren die geborgenheid kunnen bieden en voor biologische voeding. Ook besteden we zorg en aandacht aan onze eigen houding: dat we authentiek zijn, oprecht, met aandacht en open houding. Als we 'lastig' gedrag bij een kind ervaren, nodigt dit uit voor zelfonderzoek en ontwikkeling. Waarom prikkelt juist dit kind jou? Wat vraagt dit kind eigenlijk van ons?

Bij de schoolkinderen van klas 1 neemt dit grote vertrouwen en nabootsen langzaam af, evenals de kracht van de fantasie; zij zijn 'schoolrijp' geworden en willen gaan leren en begrijpen, onderzoeken en uitproberen. Dit geldt niet alleen voor de lesstof, maar vaak ook voor de mensen en dingen om hen heen: ben jij werkelijk wat je lijkt te zijn? Kun je wat je denkt te kunnen? En het belangrijkste: doe je wat je zegt te zullen doen?

Tegelijkertijd kunnen deze kinderen ook klein zijn en kwetsbaar; zoals zij hun omgeving op zijn eigenschappen testen en waarderen, zo voelen ze ook zichzelf gewogen en beoordeeld.

De kinderen krijgen op deze leeftijd te maken met veel veranderingen: vanuit de veilige omgeving van thuis of de kleuterklas naar resp. kleuterklas of lagere school; de confrontatie met vaak veel en onbekende kinderen; de andere gewoonten en ritmen; en niet te vergeten: het meedoen. Ze zijn nu op school, ze willen en moeten meedoen. In een stil hoekje er even niet bij zijn, is er nu niet meer bij. De kinderen zijn dan ook vaak moe en vol van indrukken. Vaak ook is er behoefte om na enig uitrusten de indrukken te verwerken door juist actief buiten bezig te zijn. Op de BSO van de Wonderberk houden we daar rekening mee. De groepjes voor lunch zijn vast, evenals de pedagogisch medewerkers. Onze ruimten zijn huiselijk ingericht. We hebben een eettafel om aan te eten of later aan te knutselen en een zithoek met een bank waar je heerlijk op kunt uitrusten. Er zijn knusse hoekjes waar de kinderen zich kunnen terugtrekken of rustig kunnen spelen. Wij hebben geen muziek aan staan, we zingen zelf de liedjes die de kinderen hebben geleerd als dat zo te pas komt. De buitenruimten staan volledig tot beschikking van de kinderen en we hebben buiten speelmateriaal. Ook in de buitenruimten zijn mogelijkheden en hoekjes om naar behoefte in de ruimere ruimte of meer geborgen te zijn, samen of apart te kunnen spelen en actief of lui te zijn, waardoor iedereen naar keuze met of naast elkaar kan zijn.

Het schoolkind 7-12 jaar

De kinderen van klas 2 t/m klas 6 (groep 4-8, leeftijd ca. 7-8 tot 12-13 jaar) maken een heel andere ontwikkeling door. Voor hen speelt vooral dat zij aan het ontdekken zijn dat zichzelf en ieder ander mens een apart individu is. Dat er dus verschillen zijn tussen mensen en dingen onderling, dat die verschillen gevolgen hebben voor de omgang met mensen en dingen en dat er regels nodig zijn als houvast om met al die verschillende mensen en situaties te kunnen omgaan. Zij zijn al volop gewend aan het functioneren binnen een (klassen)groep en hebben langzamerhand alle dagen middagklas (behalve woensdag natuurlijk). Het opgroeiende kind moet zijn lichaam, dat in de leeftijd van 7 tot 12 groeit en van proporties verandert, echt gaan beheersen in grove en fijne motoriek door veel te oefenen. Daarnaast moet het kind leren sociaal te functioneren in groepen en een stevige basis te ontwikkelen om tot een zelfstandige persoonlijkheid te komen.

Aangezien kinderen in deze leeftijdsgroep vaak sterk bezig zijn met de sociale verhoudingen en interactie tussen henzelf en andere mensen en dingen, is het functioneren in een groep soms erg vermoeiend voor hen. Het kan dan zijn dat een kind zich liever (een tijdje) wil terug trekken, met rust gelaten wil worden, om te denken, te schrijven, huiswerk te maken of op de bank te liggen. Aan de

andere kant is het mogelijk dat het met een van de pedagogisch medewerkers wil praten of een spelletje wil spelen om afleiding van al die vermoeiende ervaringen en gedachte perikelen te hebben. Of juist buiten actief wil zijn, als tegenwicht aan al dat zitten in de klas.

In het aanbieden van activiteiten wordt er gelet op momenten van in- en uitademing. Kinderen die erg in het hoofd zitten, kunnen door middel van de geboden activiteiten ook zakken in hun lijf. We proberen het aantal prikkels dan ook laag te houden en stemmen af op waar de groep zit.

Ook in de vakantieactiviteiten wordt er gekeken naar de in- en uitademing. Wij kiezen er niet voor om op hele drukke uitjes te gaan als pretparken, maar veel de natuur in. Naar het strand, het Wed, stadskweektuin, het bos e.d. Op de Wonderberk zelf kan er buiten gespeeld worden met zand en water, een bal en op fietsjes. Binnen wordt er het huishouden gedaan, samen gegeten, allerlei kunstzinnige als ook ambachtelijk en authentieke activiteiten aangeboden: bakken, spinnen, weven, breien, viltten en timmeren. Uiteraard krijgt het zo belangrijke vrije spel ook de ruimte.

2.3 Kernpunten antroposofische pedagogiek

2.3.1 Nabootsing

Elk kind draagt de vaardigheid van nabootsing met zich mee. Nabootsing is daarmee een essentieel instrument om de wereld te onderzoeken, zich eigen te maken, nieuwe ervaringen op te doen en vaardigheden te leren. Bij de jonge kinderen is de nabootsing een actief scheppend proces, door zich volledig met hun omgeving te verbinden. Een baby zal al innerlijk mee bewegen met elk gebaar en elke stembuiging. Het kleine kind zal de gebaren en klanken innerlijk overnemen, waardoor zijn eigen uiterlijk gebaar zal verschijnen. De oudere kinderen zullen voorbeelden zoeken tegen wie ze op kunnen kijken om wat zij van de wereld weten en wat zij goed kunnen. Hierbij is de pedagogisch medewerker zowel bewust als ook onbewust een centraal middelpunt. Voor zowel de jonge kinderen op het KDV en de peutergroep als ook in de BSO heeft de pedagogisch medewerker een duidelijke voorbeeldfunctie. Dit vraagt om een continue reflectie bij de pedagogisch medewerker zelf. Haar voorbeeldgevende rol is duidelijk niet dwingend. Dat wil zeggen dat zij vanuit een respectvolle en gelijkwaardige houding in haar totale persoonlijkheid het kind voorleeft en activiteiten (o.a. handwerken, koken, bakken, vingerspelletjes, bewegingspel) met aandacht uitvoert, zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen. Het inleven in de handelingen van een activiteit geeft kinderen de mogelijkheid een activiteit zo na te bootsen in hun eigen spel en ze worden zelf actief. In het gehele doen en scheppingsdrang is vreugde en creatieve houding van de pedagogisch medewerker een vruchtbare basis. Dit vereist een bewuste houding dat je nagebootst wordt. Kinderen bootsten elkaar ook na. Zij worden begeleid bij onwenselijk gedrag.

Met de kinderen doen we het huishouden. En dan gaat bijvoorbeeld bij het broodjes bakken niet alleen het resultaat, maar om het hele proces: het begint met het malen van het koren, maken van deeg, bakken van het brood en het uiteindelijke opeten van de lekkere broodjes. Kinderen leren samenhangen te begrijpen door het proces van voeding zelf maken.

2.3.2 Ritme, herhaling en rust

Ritme is de basis van het menselijke leven (bv. hart- en ademritme, waak- en slaapritme, spanning en ontspanning) en de natuur (bv. de jaargetijden) en is verweven door het hele bestaan: in elke dag, week en jaar, in de muziek, verhalen, het spel en zelfs het werken. Een ritmische indeling van het dagelijkse leven bieden het kind een gevoel van veiligheid, geborgenheid, oriëntatie en zelfvertrouwen. Het kleine kind moet de ritmiek echter nog leren, door bijvoorbeeld een zorgvuldig ritmisch opgebouwde dagindeling. Ritme biedt het kind houvast en door het herhalen van handelingen ontstaat herkenning waardoor het kind zich veilig kan voelen en zich kan ontwikkelen. Ritme draagt bij aan structuur en het kind gedijt goed in een rustige sfeer. Rust betekent niet dat het kind perse stil moet zijn of dat er geen activiteiten plaatsvinden of vrij spel. Het gaat er veel meer om dat het kind ongestoord in het nu kan zijn en het de ruimte krijgt de wereld te ontdekken.

Gedurende de dag wisselen momenten van activiteit af door momenten van rust. Een dagelijkse regelmaat en de herhalingen van handelingen geven het kind vertrouwen, het kan thuis raken in zijn lichaam en de levensprocessen worden aangewakkerd. Vaste gewoontes brengen vreugde in het leven van het kleine kind. Elke ochtend als we aan tafel zitten om samen te gaan eten zingen we de spreuk:

Aarde droeg het in haar schoot
het zonlicht bracht het rijp en groot
zon en aarde die ons dit schenken
dankbaar zullen we aan u denken.

Of:

Vijf engeltjes zijn aan het zingen
Vijf engeltjes zijn aan het springen
De eerste steekt het kaarsje aan
De tweede draagt er het kommetje aan
De derde die roert in de brij
De vierde doet er honing bij
De vijfde zegt: nu zijn we klaar
Doe nu je armpjes over elkaar
Eet smakelijk

Voorbeeld: Wanneer de ochtend begint op de Wonderberk komen de kinderen vanaf half 8 uur langzaam binnen. Kinderen krijgen aandacht van de pedagogisch medewerker: een moment speciaal voor ieder kind: "Wat fijn dat je er weer bent, ik ben er ook voor jou."

We zwaaien de ouders uit en de ochtend met het vrije spel begint. De oudere kinderen hebben vaak al een idee van wat ze willen gaan doen. De jongere kinderen hebben soms wat meer moeite en blijven nog even bij de pedagogisch medewerker. Rond 9.00 uur gaan we aan tafel zitten, we zingen het ochtendlied, we doen nog een versje, liedje, boekje, tafelspelletje en maken daar mooie gebaren bij. De kinderen krijgen fruit en thee/sap. "Eet smakelijk allemaal".

2.3.3 Zintuigontwikkeling

De zintuigen brengen ons in contact met de wereld om ons heen en met onszelf. Bij het jonge kind komen alle indrukken ongefilterd binnen omdat het nog niet geleerd heeft de verschillende indrukken af te wegen en waardevolle van de niet waardevolle te onderscheiden. Het vindt alles prachtig. Bij het buitenspelen raapt het een steentje op en koestert het in zijn hand als een schat. "Ik heb een glinstertje gevonden!"

Het jonge kind is daarmee nog één en al zintuig. Door de inrichting, kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed af te stemmen, proberen wij de onbevangenheid van het jonge kind te behouden en te behoeden en bewaken en daarmee ook de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken.

Bij de ontwikkeling van het jonge kind staan de volgende zintuigen centraal: tastzin, bewegingszin, evenwichtszin en levenszin. In de antroposofische pedagogiek zijn deze zintuigen de vier belangrijkste aandachtsgebieden bij het jonge kind. De kinderen ervaren door deze zintuigen een fundamentele relatie tussen hun lichaam en hun omgeving. De lichaamsgebonden zintuiglijke indrukken leggen de basis voor psychische en geestelijke vermogens op latere leeftijd.

Met de **tastzin** ontdekt het kind zijn omgeving en zijn lichaam. Via aanraken, betasten en grijpen komt het kind tot begrijpen. Het kind ervaart met een tastervaring een bepaalde weerstand waardoor het zichzelf en zijn omgeving ervaart en de grens daartussen. Een goede ontwikkeling van de tastzin kan op latere leeftijd bijdragen aan vertrouwen in de wereld en aan empathie (hiervoor moet je verschil kunnen ervaren tussen jezelf en de ander). Bij de lichamelijke verzorging, het

gedragen worden en op schoot zitten wordt met de tastzin rekening gehouden. Ook spelmaterialen worden bewust gekozen. Ze zijn van hoge kwaliteit en natuurlijk van aard zoals hout, wol, katoen, linnen, zijde en fluweel. En er wordt onder andere water, zand, eikels, kastanjes en schelpen aangeboden.

Met de **levenszin** ervaart een kind of het zich goed voelt of niet, of het honger of dorst heeft, of het moe of uitgerust is, of het zich ziek of behaaglijk voelt of dat het pijn heeft. Het vermogen om harmonie en disharmonie binnen het lichaam waar te nemen, kan ook helpen om een goede basis te ontwikkelen om gezonde of zieke situaties buiten het eigen lichaam, in sociale situaties te kunnen onderscheiden. Belangrijk voor de ontwikkeling van de levenszin is een goede lichamelijke verzorging, gezonde voeding, een regelmatig (slaap)ritme in de dag en alles wat er toe bijdraagt dat het kind zich behaaglijk voelt.

De **bewegingszin** stelt ons in staat om van binnenuit onze eigen bewegingen waar te nemen door de spanningsverschillen in onze spieren. Het kind ervaart hoe het zich in de ruimte beweegt, dat het loopt, kruipt, springt etc. Voor de ontwikkeling van de bewegingszin zijn zowel de grove als de fijne motoriek van belang, afgewisseld met momenten van rust. Ook ritmische bewegingen bij liedjes of kringspelen en bewegende platen werken bevorderend. Met een goed ontwikkelde bewegingszin kan een kind makkelijker innerlijk en uiterlijk meebewegen met de ander, gevoel voor vrije beweging en richting ontwikkelen en gevoel ontwikkelen voor non-verbale communicatie. De bewegingszin hangt samen met de woordzin. Zodra een kind kan staan, komt ook de verbale taal op gang.

Als het kind de zwaartekracht leert overwinnen wordt de **evenwichtszin** ontwikkeld. Het leert zich op te richten en te lopen. Vervolgens ontwikkelt het zijn vermogen tot ruimtelijke oriëntatie. De drie fundamentele ruimterichtingen boven- onder, links- rechts en achter-voor worden geoefend en veroverd. Bijvoorbeeld door te klimmen, springen, balanceren op een balk, hinkelen, torens van blokken te bouwen en bouwwerken te maken van kisten en planken. Een goede balans geeft een rustpunt van waaruit je alles kunt overzien en legt de basis voor innerlijk evenwicht, innerlijke rust en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.

De Wonderberk biedt alle mogelijkheden aan om de zintuigen te ontwikkelen en geeft ruimte aan ieder kind om dit in eigen tempo te doen.

2.3.4 Wilsopvoeding

Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk prestatievermogen op latere leeftijd: in de eerste negen levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen gevormd uit wat een kind met zijn zintuigen uit de omgeving oppikt en met zijn wil nabootst. Ook respect voor jezelf en anderen, plezier in spel en werk en afmaken waaraan je bent begonnen, kun je een kind niet bijbrengen door er alleen maar over te praten! Daarnaast kan het kind alleen nabootsen wat het ook werkelijk gezien of ervaren heeft. Wij scheppen daarom een omgeving waarin het kind gestimuleerd wordt zijn wil te ontwikkelen.

Voor de wil is herhaling een basis voor stabiliteit. Dat wil zeggen dat de wilsopvoeding de nadruk legt op het zich trouw houden aan de vele kleine stapjes die uiteindelijk naar de gewenste vaardigheid leiden. Net als een pianospeler die consequent door de jaren heen oefent en niet zo nu en dan eens, is het voor de wilsopvoeding essentieel om vasthoudend en liefdevol te zijn en een bepaald ritme te volgen. Hierbij geldt dat het kortstondig willen doen of plotseling willen veranderen eerder averechts kan werken.

Kinderen in de nee-fase geven uiting aan hun eigen wil, maar hebben er nog geen beheersing over: ze zeggen op alles nee! We omzeilen dit soort situaties door niet te vragen: "Wil je je jas aantrekken?" en vervolgens uit te leggen "Anders vat je kou", maar door: "Je mag je jas pakken", of we nemen het kind zingend mee. Als het kind protesteert, worden eerst de andere kinderen die

staan te trappelen om naar buiten te mogen, aangekleed, waarna de laatste als vanzelf volgt. Dit is een vorm van 'Non-verbaal opvoeden'. door je houding en gezichtsuitdrukking laten zien dat je het beste met het kind voor hebt en op dit moment is dat: de jas aandoen en naar buiten gaan.

Bij ongewenst gedrag reageren we liefdevol en consequent: we leiden het kind af of bieden het iets anders aan. Kinderen die hun wil niet in hun fantasie kunnen brengen en maar doelloos rondjes rennen of het spel van anderen verstoren, geven we een zinvolle, lichamelijke taak, zoals de pedagogisch medewerker helpen vegen, de ramen lappen, stoffen, etc.

2.3.5 Respect, eerbied en dankbaarheid

Kinderen maken deel uit van hun omgeving. Wij willen kinderen respect bijbrengen voor mensen, dieren, natuur, milieu, materialen en andere culturen. Respect, eerbied, liefde en dankbaarheid zijn dan ook de kernbegrippen bij ons. Bijvoorbeeld door samen met het kind met verwondering te kijken naar alle kleine en grote voorvallen zoals een sneeuwvlokje op je want en de eerste lentebloemen, wek je bij het kind (en bij jezelf!) een gevoel van blijdschap en eerbied. Dit houdt ook in dat we de kinderen respect bijbrengen voor alles wat groeit en bloeit in de tuin.

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedskrachten te ontwikkelen: het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. De volwassene, die op deze wijze in het leven staat, kan zich dankbaar voelen voor dat wat het leven te bieden heeft. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Er ontstaat een innerlijk gevoel voor dankbaarheid.

Ook hoort hierbij eerbied respect en dankbaarheid voor de mindere mooi kanten, bijvoorbeeld de emoties van een kind onder de 7 jaar. De emoties zijn goed, een kind mag boos zijn.

Voorbeeld: "Petra, een spin!" Alle kinderen hollen naar de hoek waar Eva met grote ogen naar de spin op de grond kijkt. " hij heeft lange kriebelpoten!" Petra komt rustig bij de kinderen staan en kijkt mee.

"Oh, dat is spin Wiedewin", zegt ze. Die kennen ze allemaal van het liedje. Opeens beweegt de spin. Sommige kinderen gillen en springen achteruit. "Kom", zegt Petra, "we brengen hem naar buiten, dan kan hij een vriendinnetje zoeken." Ze zet een glas over de spin en schuift een stukje papier eronder. Dan pakt ze het op en loopt naar de deur." Doe maar even open, Eva", zegt ze. Ze zet de spin in de tuin. "Dag spinnetje, zoek maar een vriendinnetje!" Ze zwaait en de kinderen zwaaien mee. De deur gaat dicht en de kinderen spelen verder. Soms hoor je nog even: "Spinnetje, zoek maar een vriendinnetje".

2.3.6 Een creatieve levenshouding

In de dagelijkse groepsbezigheden kunnen altijd situaties ontstaan in de pedagogisch medewerker en kind interactie of tussen collega's onderling die irritaties met zich mee brengen en waarin wij als mens zijnde in een negatieve houding kunnen vervallen. Een creatieve levenshouding begint bij onszelf en geeft ons de mogelijkheid om met negatieve en moeilijke situaties van het leven om te kunnen gaan en er een draai aan geven. Het uitzenden van kleine boodschappen kan al heel wat in beweging zetten en een relatie of interactie na korte tijd verbeteren. Stel je voor welke innerlijke rijkdom jezelf en het kind kunnen hebben en hoe al deze talenten, capaciteiten vorm gegeven kunnen worden. Een klein kind kan bijvoorbeeld nog onbezorgd en vol overgave genieten. Het treedt de wereld onbevangen en vol vertrouwen tegemoet. Zinvolle bezigheden en voldoende bewegingsvrijheid helpen het kind zijn energie positief te richten, waardoor agressie door verveling of zich niet betrokken voelen vermeden wordt. Bijvoorbeeld: als een andere kind in hun spel stoort, "mag" het de pedagogisch medewerker helpen met bijvoorbeeld de was wegbrengen. Hierbij is weer de creatieve levenshouding van de volwassene belangrijk: het plezier en de aandacht waarmee die de bezigheden uitvoert werkt voor het kind (en de anderen die dit zijdelings vanuit hun spel oppikken) sterker dan de bezigheid zelf.

Met creatief wordt ook bedoeld: denken in mogelijkheden, niet moeilijkheden! En het zelfontwikkeling: bij irritaties bij jezelf onderzoeken wat er gebeurt, waarom dit jou raakt.

Op de grond zitten een paar kinderen met de trein te spelen. Een ander kind rijdt in zijn enthousiasme met zijn houten paard over de rails, waardoor er een verbindingsstuk afbreekt. Teleurgesteld brengen ze de kapotte stukken bij Karin, de pedagogisch medewerker. "Kijk nou eens!" Dan herinnert een van de kinderen zich dat we de vorige keer een ander stuk rail gerepareerd hebben. "Karin, je moet er een schroef indraaien!" Samen repareren we de rails en vragen de ruiter 'in de wei' te gaan paardrijden.

Ook het vieren van de jaarfeesten werkt stimulerend. Bijvoorbeeld: in de weken voor Pasen laten we in een tafelspel zien hoe de paashaas op zoek gaat naar eieren. Vol verwachting zien we uit naar het Paasfeest en groot is de verbazing en de vreugde als de paashaas dan voor alle kinderen eieren meegebracht heeft.

We laten de kinderen in hun waarde, respecteren hun eigenheid en zoeken naar wat bij hun leeftijd en persoonlijkheid past. Wat voorbeelden: met het ene drukke kind kun je beter gaan tekenen, met het andere ga je naar buiten. Is een kind onverhoopt niet of slechts kort af te brengen van zijn storende bezigheden, dan nemen we het even apart, spreken het kort toe. Ook hier geldt dat dit vanuit een creatieve houding en met aandacht voor het kind gebeurt zodat een algehele positieve sfeer tot stand komt waarvan elk kind in de groep zal profiteren.

2.4 Pedagogische basisdoelen

De door Prof. Dr. J.M.A. Rixsen-Walraven opgestelde vier centrale pedagogische basisdoelen zijn opgenomen in de 'Wet Kinderopvang' (VWS 2004). Deze doelen, gebaseerd op het ontwikkelingsstaken model van Erikson (1968), zijn tegenwoordig leidend in de kinderopvang in Nederland. In ons beleidsplan zijn de vier doelen:

- 1) Emotionele veiligheid
- 2) Sociale competenties
- 3) Persoonlijke competenties
- 4) overdracht normen en waarden

in principe al in de pedagogische visie verworven in het voorgaande stuk. Ter verduidelijking zullen ze alsnog in de komende paraaf apart in het licht worden gezet.

2.4.1 Emotionele veiligheid en geborgenheid

Wij willen dat kinderen uitgroeien tot zelfredzame volwassenen, en daarbij hoort ook een evenwichtige emotionele ontwikkeling. We scheppen een omgeving waarin het kind zijn emoties mag en kan tonen en daardoor kan leren met bepaalde emoties van zichzelf en anderen om te gaan. De houding van de pedagogisch medewerker is speelt hierbij een belangrijke rol. Het is van belang dat de pedagogisch medewerker zich invoelend opstelt ten opzichte van het kind en het op een respectvolle wijze benadert. De pedagogisch medewerker moet in staat zijn de signalen van het kind op een adequate wijze te zien en te interpreteren en daarna te handelen. Bijvoorbeeld, kinderen die nog heel verlegen zijn, laten we eerst tot zichzelf komen. We kijken of het al toe is aan spelen. We kunnen dit bijvoorbeeld doen door in de buurt van het kind een gebroken wiel van de vrachtauto te gaan repareren. Als je dan iemand nodig hebt om iets vast te houden, wil het misschien wel helpen. We handelen vanuit de gedachte: de wereld is goed zoals zij is, met al haar onvolkomenheden, en

problemen zijn er om opgelost te worden. De kinderen worden omringd met liefde en zorg, zodanig dat het hun eigen ontwikkeling niet in de weg staat, maar stimuleert.

2.4.2 Sociale competenties

Sociale competentie kan gezien worden als een paraplu voor een scala van sociale vaardigheden. Hierbij horen in de volwassen wereld begrippen als: samenwerken, kunnen communiceren, zich in een ander kunnen verplaatsen, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, sociale verantwoordelijkheid. De groep, de interactie met leeftijdsgenoten en de interactie met de pedagogisch medewerker vormen een leeromgeving voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Ook kunnen de sociale en emotionele ontwikkeling niet los van elkaar gezien worden. Je kunt je emoties alleen ontwikkelen in relatie tot anderen: jij voelt je op een bepaalde manier en je omgeving reageert daarop, of je omgeving geeft jou een bepaald gevoel en jij reageert daarop.

Voorbeelden: We geven de kinderen gelegenheid tot "sociaal spel": voor de kleuters is er een poppenhoek en laten we de kinderen zoveel mogelijk elkaar helpen, bijvoorbeeld bij het uit de schuur halen van een "zware" fiets. Bij conflicten tussen de kinderen wachten we eerst af in hoeverre ze het zelf aankunnen. Als de situatie niet gelijkwaardig is of uit de hand dreigt te lopen, grijpen we kort in door af te leiden of iets anders aan te bieden: "Daarginds staat nog zo'n fiets. Kom, dan gaan we die halen!"

Als het dan toch eens nodig is om een grens aan te geven, is dat maar heel kort, en een lachje of een aai over het hoofd is vaak al genoeg om het weer "goed" te maken. De andere kinderen zien dit en maken zelf ook weer makkelijk vriendjes.

Om de ontwikkeling van sociale competenties te vormen, bevorderen en te versterken is het van belang dat: de pedagogisch medewerker de kinderen zonder voorkeuren benadert, de pedagogisch medewerker let op de signalen van kinderen, op diens behoefte inspeelt en de pedagogisch medewerker aandacht besteedt aan de verschillende emoties van het kind.

2.4.3 Persoonlijke competenties

Volwassen persoonlijke competenties beschrijven persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfvertrouwen, flexibiliteit, weerbaarheid, positieve eigenwaarde, zelfstandigheid en creativiteit of het omgaan met verschillende en wisselende situaties. Het ontwikkelen van deze kenmerken stellen het kind in staat problemen adequaat te benaderen en zich zo nodig aan te passen aan veranderingen in hun omgeving. Het kind kan op die manier zelf leren wie het is, waar zijn krachten en talenten liggen, welke voorkeuren en interesses het heeft en welke vaardigheden in bepaalde situaties nodig zijn. Zelf vaardigheden beheersen is essentieel voor het zelfvertrouwen en ook voor de latere ontwikkeling zoals leren van een vreemde taal, motorische ontwikkeling of cognitieve vaardigheden. Een respectvolle en creatieve houding als ook het geven van ruimte om zelf of met elkaar een probleem op te lossen horen bij de houding van de pedagogisch medewerker.

2.4.5 Overdracht normen en waarden

Waarden en normen zijn ideeën en opvattingen die beschrijven hoe belangrijk mensen iets vinden. Ze hangen meestal samen met bepaalde gedragingen of gebeurtenissen, waar mensen waarde aan hechten. Normen zijn in principe de vertaling van waarden in gedragsregels die impliceren waarop mensen zich tot elkaar behoren te gedragen: leren wat wel en niet mag, in onderlinge interactie tussen kinderen, spelenderwijs leren hoe je op een respectvolle manier met elkaar om gaat. De overdracht van waarden en normen kan plaats vinden langs verschillende lijnen:

- 1) in de relatie tussen pedagogisch medewerker en kind (een respectvolle omgang met elkaar, acceptatie van ieder individualiteit)

- 2) zorg binnen de groep (respect voor materiaal, dus geen speelgoed kapot maken, aardig zijn voor elkaar, positieve stimulans en uitleg over eigen gedrag)
- 3) tijdens activiteiten (de was doen, tafel dekken, ritme en regelmaat in dagindeling, rituelen zoals liedjes of spreuken voor het eten).

2.4.6. Waken over het gedrag en de ontwikkeling van het kind

Middels bovenstaande pedagogische doelen geven we aan waar we zorg voor dragen. Kinderen kunnen rekenen op een warme, liefdevolle omgeving met aandacht voor ieders unieke tempo. Samen met ouders gaan we in contract aan om het kind tot 'groei en bloei' te brengen. Ieder kind is een uniek wezen, wat op eigen manier mag aankomen bij ons op de groep, waar het verder omhult wordt, mag gedijen en uitgedaagd wordt. Een groep biedt dan een rijk palet aan van allerlei kwaliteiten, waar voor iedere kind een evenwichtige ontwikkeling centraal staat. Samen met ouders kijken we hoe hun kind het bij ons doet: hoe zit het in zijn/haar vel, is het op zijn/haar plek in een groep, voelt hij/zij zich veilig en kan het ontwikkelen en zichzelf zijn. Wij kijken hierbij naar de ontwikkeling op het gebied van motoriek, taal, cognitie en sociaal-emotioneel. Wij volgen hierbij het eigen tempo van het kind en houden het totaalbeeld in het oog. We bespreken de ontwikkeling met de ouders in oudergesprekken, die een aantal keer gehouden worden in de periode dat het kind hier is. Aangevuld met wat het kind zo eigen maakt en wat het ons nog meer laat zien. Deze observaties zijn afkomstig uit de dagelijkse bezigheden met de kinderen op de groep.

De oudergesprekken bij KDV en HDO:

- Intakegesprek: als nieuwe kinderen binnen komen, vullen ouders een intakeformulier in met informatie over o.a. de ontwikkeling van hun kind.
- Evaluatiegesprek na een aantal weken: hoe gaat het wennen, wat komen ouders tegen
- Voortgangsgesprek kindbeeld: rond anderhalf jaar
- Voortgangsgesprek kindbeeld: rond 2,5 a 3 jaar
- Voortgangsgesprek kindbeeld: bij overgang naar basisschool, eventuele overdracht naar de basisschool

De oudergesprekken bij BSO:

- Intakegesprek: als nieuwe kinderen binnen komen, vullen ouders een intakeformulier in met informatie over o.a. de ontwikkeling van hun kind
- Voortgangsgesprek kindbeeld: rond de periode dat het naar de eerste klas gaan
- Voortgangsgesprek kindbeeld: rond het 8ste jaar

Als een kind ons zorgen baart, wordt er eerder een oudergesprek aangevraagd. Eerst wordt er dan met de groepsleid(st)ers van de groep waar het kind opgevangen wordt, gezeten om een volledig beeld van het kind te krijgen.

In iedere groepsvergadering worden sowieso een aantal kinderen besproken om eenduidigheid van signalen te bevorderen en afspraken te maken over hoe hier mee om te gaan. De pedagogisch leidinggevende neemt hier ook deel aan.

Ieder kind heeft een eigen mentor oftewel aanspreekpunt voor de ouders. De mentor voert de gesprekken met de ouders, waarbij de ontwikkeling van het kind een integraal onderdeel is, maar nooit een doel op zich. Het welzijn van het kind is vooral de leidraad, waarbij er allerlei relevante informatie over het kind wordt uitgewisseld over het gedrag en de ontwikkeling van het kind.

Als wij of ouders zich zorgen maken over het kind, dan kan de mentor mogelijk aanvullende informatie geven. Er kan ook gekeken worden welke aanpassingen nodig zijn op de Wonderberk, zodat het kind weer goed mee kan komen. Baart een kind ons veel zorgen en is er met ouders al gekeken naar de mogelijkheden van de Wonderberk voor hun kind, dan kan er met de pedagogisch leidinggevende ook gekeken worden of het bij ons wel de juiste plek voor dit kind is.

Verder is er de mogelijkheid om ons te wenden tot het antroposofisch consultatiebureau (met toestemming van ouder):

- Om ons bij te staan in de begeleiding van een individueel kind

- Om ons bij te staan bij een bepaalde stoornis of ziektebeeld

Door de mentor van elk kind wordt uitgebreid bijgehouden hoe het kind zich ontwikkelt op het gebied van de motorische, cognitieve, taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling. De mentor houdt dit bij op een speciaal formulier gedurende de hele periode dat het kind op de Wonderberk is. Bij het afscheid van de Wonderberk krijgen ouders dit mee.

Buiten de normale deskundigheidsbevordering zijn we ook bezig met die onderdelen, die nodig zijn voor het stimuleren van deze 4 ontwikkelingsgebieden.

2.5 Taalontwikkeling

Het meest fundamentele taalvermogen wordt ontwikkeld in de eerste levensjaren. De opvoedingssituatie en de individuele mogelijkheden van het kind bepalen samen de vaardigheid waarmee het in de groep komt. In deze eerste taalverwerving, onderscheidt men twee ontwikkelingspolen. De taal zelf wordt via de zintuigen vanuit de omgeving opgenomen: taalontwikkeling is in dit opzicht luisterontwikkeling. Een baby wordt geboren met het vermogen om stemgeluid te herkennen en met de behoefte om met anderen mensen te communiceren. De herkenning van de menselijke stem, vooral melodie en ritme vinden al plaats gedurende de zwangerschap. Na de geboorte communiceert de baby vooral via oogcontact en imiteert zelfs al sommige bewegingen. Het volgen de eerste klanken en geluiden. Overal ter wereld maken baby's dezelfde geluiden onafhankelijk van hun taal. Pas met het zeggen van de eerste woorden vormen lijken de klanken steeds meer op de taal die thuis gesproken wordt. Door klinkers en medeklinkers te combineren begint het eerste "brabbelen" waarna de eerste echte woordjes zullen volgen omstreeks de eerste verjaardag of later.

In het leren spreken worden de verworvenheden van de motoriek en het horen van taal gebundeld. Voor de beweging betekent dit dat het kind zijn bewegingen leert beheersen. Het kind richt eerst het hoofd op, leert zitten, staan en tenslotte lopen. Gelijktijdig met het leren lopen (grote motorische beweging), komt er een einde aan het brabbelen en vormt het kind klankbeelden. Deze hebben een betekenis. Met behulp van deze klankbeelden benoemt het kind de dingen om zich heen. Het ervaart tevens dat het begrepen wordt wanneer het zich in de taal uitdrukt. Omstreeks het derde jaar verfijnt de motoriek zich verder: er ontstaat meer coördinatie tussen ogen, handen en vingers. De groot motorische beweging ontwikkelt zich op dezelfde wijze. Het lopen diversifieert zich tot glijden, springen, klimmen, huppelen, enz. Parallel daarmee differentieert de taal. Het kind spreekt de woorden exacter uit, er ontstaan verbuigingen, tijdsvormen, enzovoort. Het driejarige kind kan nu zoveel afstand tot de wereld nemen dat het verbanden kan leggen tussen verschillende dingen en zichzelf. Het gaat zich steeds meer als een persoon beleven en toont dit door 'ik' te zeggen. Men hoort nu uitdrukkingen voor oorzaak- en gevolgrelaties, bepalingen van tijd enz. Op sociaal vlak ontdekt het kind nu de mogelijkheid van een gesprek: als je met elkaar kan spreken, kan je beter samen spelen.

In de taalopvoeding treedt de voorbeeldfunctie van taal in de peutersgroep op de voorgrond. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat een baby klanken goed leert beheersen zodat het de betekenis van de woorden goed leert. Aan de voorbeelden van de pedagogisch medewerker en groepsleden vormt het jonge kind zijn eigen spreken. Het kind richt zijn aandacht niet enkel op de informatie maar evenzeer op alles wat deze informatie begeleidt: gebaren, mimiek, intonatie, stemtimbre, uitspraak. Hierdoor neemt het kind onbewust het karakter, de stemming en de gehele morele houding van de volwassene op. Omdat het jonge kind zich niet uitsluitend toespitst op het verstandelijk vatten van de boodschap, is het luisteren een belangrijk element in de taalopvoeding. In het luisteren wordt de taal volledig beleefd. Ook in het actieve toehoren is de nabootsing aanwezig. Het kind leeft mee met het vertelde en toont dit vaak door onbewust mee te spreken, spieren te spannen, de beschreven of

uitgevoerde gebaren mee te doen. Het kind verbindt zich als totale persoon met het gebeuren, waardoor het zich gemakkelijker en langer kan concentreren.

De pedagogisch medewerker begeleidt en stimuleert de taalontwikkeling van de kinderen door met de kinderen te spreken op hun begrijpbare niveau, veel in beelden te spreken, te zingen en versjes op te zeggen, vingerspelletjes of liedjes met bewegingen en gebaren te doen. De pedagogisch medewerker tracht een rustige sfeer te creëren zodat er geconcentreerd geluisterd kan worden. Het kind moet als gelijkwaardige gesprekspartner behandeld worden en het moet gerespecteerd worden. Het initiatief komt bij voorkeur vanuit het kind, maar je kan het aanmoedigen en stimuleren om te laten vertellen.

Door de kinderen spelenderwijs mee te nemen in telliedjes (in de maneschijn, hoedje van papier), bewust te werken met de jaargetijden en spelletjes spelen waarin vormen, kleuren genoemd worden, draag je automatisch bij aan de taalontwikkeling van het kind. Een ander aspect van taalontwikkeling is muziek en zingen. Door muziek dringt de taal weer anders, makkelijker binnen, ritmisch zeggen van de versjes. Kinderen, vooral jonge kinderen, houden van muziek maken en zingen. Het kind krijgt plezier door de klank in de taal en in de mogelijkheden zich uit te drukken.

De voertaal op de Wonderberk is Nederlands. Kinderen die Nederlands niet machtig zijn of thuis een andere taal spreken worden door de pedagogisch medewerker in de Nederlandse taal aangesproken, waardoor de Nederlandse taalontwikkeling gestimuleerd wordt.

2.6 Vrij Spel

Het vrije spel wordt gekenmerkt door een sfeer van activiteit, harmonie, beweging, creativiteit, ontmoeting en ontspanning. Het kind is vrij om in het lokaal of buiten (binnen de gestelde grenzen) te gaan waar hij wil. Tijdens het vrije spel is de pedagogisch medewerker meer op de achtergrond aanwezig. De kinderen nemen zelf het initiatief, de pedagogisch medewerker observeert. Zij kijkt hoe de kinderen met de materialen omgaan, hoe de sociale contacten verlopen enz. Zo kan ze de bewegingen (de motoriek), het samenspel, de wijze van spelen van de kinderen waarnemen. Zij ziet of er door spelarmoede, taalarmoede/een overmatig spreken, bewegingsarmoede/een overbeweeglijkheid of een gebrek aan coördinatie correcties nodig zijn. Vaak stopt het spel van kinderen in deze leeftijdsfase door het louter toekijken van de volwassene. Door tijdens het observeren zelf een weinig concentratie vergende, maar nabootsingwaardige activiteit uit te oefenen (bijv. handwerken, wol uitpluizen, huishoudelijke taakjes), kan men een gunstig spelklimaat creëren zonder verlies aan waarnemingsmogelijkheden. De pedagogisch medewerker moet ook ten allen tijde kunnen ingrijpen als dit voor de goede voortgang van het spel nodig is. Soms moet een bepaald kind geholpen, aangemoedigd of juist afgeremd worden.

In het vrije spel krijgt het kind de gelegenheid zijn wilsactiviteit volledig te ontplooiën en zijn leefwereld nabootsend weer te geven. De wilsactiviteit, als spontane en innerlijke activiteit, wordt beschouwd als de sterkste uitdrukking van de persoonlijkheid van de mens. Vrij spel betekent dus steeds het ontwikkelen van zelfstandigheid en persoonlijkheid; het kind kan beschermd en tegelijkertijd vrij spelen. Ook is vrij spel belangrijk voor het verwerken van alle indrukken die het opdoet, dan heeft het een zelf genezend vermogen.

2.7 Leefomgeving

De groepsruimte

De groepsruimte proberen we vooral huiselijk te houden. Geen drukke schilderijen op de ramen of geen knutsels, die overal hangen. Onnodige prikkels worden zoveel mogelijk vermeden: er hangen wel mooie platen en kunst aan de muren, op de begane grond houden gordijntjes het straatgebeuren buiten, het kleurgebruik is niet overheersend en het speelgoed is van natuurlijk materiaal. De ene dag wordt er met de planken en kisten een brandweerauto gebouwd, de andere

dag een glijbaan. Het speelgoed dat wordt aangeboden geeft alle mogelijkheden om hun fantasie en creatieve vermogen te prikkelen, waardoor het spel één groot feest wordt voor het kleine kind. We laten de kinderen zoveel mogelijk hun eigen spel spelen en sturen alleen bij wanneer dat nodig is. Binnen zijn er ook hoekjes om je even terug te trekken.

De huiselijke, verzorgde omgeving, waarin alles zijn eigen vertrouwde plaats heeft, geeft de kinderen een gevoel van geborgenheid. Door dit gevoel van veiligheid komt het kind tot spelen.

De buitenruimte

De Wonderberk beschikt over een grote buitenruimte aangrenzend aan het pand. Hier kan heerlijk gespeeld worden. De linkerkant van de tuin is in de ochtend voor de kinderen van de HDO en BSO. Er is een grote zandbak, staat een picknicktafel, ligt een heuvel met een buis er door heen en via een boomstamtrap kunnen kinderen naar boven klimmen om via de glijbaan eraf te glijden. Grote boomstammen geven aanleiding voor allerlei spel. Aan de rechterkant van de tuin spelen de kinderen van de KDV groepen. Ook hier is een zandbak en een kleinere glijbaan. We geven de kinderen niet altijd fietsjes en spelmateriaal, maar laten de kinderen tot vrij spel komen met dat wat er is: zand, wind, takjes, bladeren, dennenappels e.d. Aan deze kant is ook de moestuin, waar de BSO kinderen mee mogen helpen.

2.8 Activiteiten

Vertrouwde thema's en handelingen uit de belevingswereld van het kind geven aanleiding tot de bewegingen: bij voorkeur een herhaalsprookje, beelden uit de natuur in samenhang met de seizoenen, een gebeurtenis uit de jaarfeesten of jaargetijden. Muziek en/of gesproken taal ondersteunen de bewegingen.

Huishoudelijke activiteiten

In de eerste plaats zijn deze activiteiten belangrijk in het kader van het gezinsvervangende aspect van de groepswerking. Niet alleen de houding van de pedagogisch medewerker en de inrichting van de ruimte dragen bij tot het zich geborgen voelen, ook de aard en de kwaliteit van de activiteiten bepalen de sfeer. Huishoudelijke activiteiten kunnen omschreven worden als activiteiten die een verzorgend en veelzijdig karakter dragen. De belangrijkste aspecten in de ontwikkeling van jonge kinderen: beweging, schepping en nabootsing worden door deze activiteiten ondersteund en gevormd.

Iedere huishoudelijke activiteit biedt haar eigen specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind een extra ondersteuning te bieden.

Mogelijke activiteiten:

Bakken en koken, vegen, stof afnemen, was vouwen, afwassen, plantjes binnen of buiten water geven.

Zeer eenvoudige bewegingsspeel

Zingen met bewegingen ondersteunt de gesproken taal. Bij de BSO kinderen kan dit ook in de vorm van de kring- en arbeidsspelletjes; dit zijn spelliedjes waarbij grote bewegingen worden gemaakt. bv. oude ambachten, oud Hollandse liedjes.

Motorische vaardigheden

Grove motoriek: stappen, lopen, klimmen, evenwicht uitproberen. (Niet: in allerlei vormen bijv. paardje spelen, wiegen, schommelen, glijden met begeleiding: klimmen, klauteren, springen, evenwicht uitproberen)

Fijne motoriek: voor de grotere kinderen: rijgkralen, puzzels, blokken, vormenspel, knutselmateriaal. Voor de kleintjes: hangende voorwerpen om te grijpen/voelen, zacht speelgoed. Bij de peutergroep: kleine zandzakjes aan de hijskraan hangen.

Tekenen

Tekenen met waskrijt op papier. Door te tekenen geeft het kind uitdrukking aan de eigen innerlijke ontwikkeling. Tekenen is dus steeds vrij tekenen dat de ontwikkeling van het kind zelf weergeeft. Peuters geven (onbewust) uiting aan hun individuele ontwikkeling door middel van kleur en lijn. Zij vertrouwen op hun expressiemogelijkheden en durven deze te tonen. Als kinderen ongeveer 6 jaar zijn mogen zij van krijtjes naar het tekenen met kleurpotloden gaan.

Schilderen

Aquareltechniek met een beperkt aantal kleuren (rood, geel en blauw), op papier (nat-in-nat). Schilderen is in de eerste plaats een ontmoeting met de wereld van de kleuren. Het omgaan met kleuren in hun eindeloze variaties en samenspel scheidt een rijke schakering aan belevingsmomenten en uitdrukkingsmogelijkheden. Niet het resultaat maar het zelf doen en de beleving staan centraal met daarnaast de specifieke bewegingsbeheersing en materiaalbeheersing.

Scheuren en plakken

Het grotere BSO kind maakt kennis met de techniek van scheuren en plakken. Deze techniek doet in hoge mate beroep op het ordenen en beheersen van het materiaal en de fijne (vinger)motoriek. Bijv. glazen potjes beplakken met stukjes zijdevloei, slingertjes van crêpepapier aan de palmpasestok, gele sterretjes plakken op transparant papier voor het raam.

Muziek/Zingen

Zingen is ingebed in het leven in de groep en begeleidt het ochtend/middagverloop. Enkele voorbeelden: een gezongen ochtendspreuk, kringliedje bij de peuters, liedjes die de jaarfeesten begeleiden, een lied om de maaltijd mee te beginnen of om naar buiten te gaan. Het zingen helpt de kinderen in de stroom van de dag en bij de overgangen.

Plassen, wassen, neuzen poetsen

Kinderen worden in de KDV en de peutergroep verschoond of gaan zelf naar de WC. Mochten kinderen dit spannend vinden, dan kan het helpen om dit zingend te doen met een kind. Ook het schoonmaken van een snotneus is in dit gebeuren een belangrijk ritueel, waar je niet ongevraagd een zakdoek in iemand zijn gezicht drukt, maar je laat even zien dat je de neus gaat vegen. Het persoonlijke contact tijdens het verschoonen van een luier is voor ieder kind van groot belang. Je richt je volledig op het te verschoonen kind en praat of zingt er mee.

2.9 Jaarfeesten

Het jaar kent ook een ritme. Hier wordt aandacht aan besteed met de jaarfeesten. Deze feesten geven de verbondenheid met natuur en cultuur weer. De jaargetijden weerspiegelen zich in verhalen, liedjes, spelletjes, activiteiten en de aankleding van de groepsruimte waar de jaarfeesttafel een prominente plaats inneemt. We leven naar zo'n feest toe, vieren het samen, zingen veel liedjes erover en genieten nog wat na. We proberen de kinderen het specifieke, zonder er de nadruk op te leggen, van dat feest, de sfeer, dat jaargetijde te laten beleven. De groepsruimte wordt steeds aangepast aan het feest: met takken, bloemen, kransen. Op de seizoentafel zien we hetzelfde proces in een meer "landschappelijke" vorm: herfstbladeren, kastanjes en een eekhoorn in de boom; een vijver met kikkers en schelpen. We zingen de liedjes van het seizoen, er komen nieuwe liedjes bij, de oude worden minder gezongen en langzamerhand "vergeten". We laten ons aan de hand van de feesten meenemen door het jaar en van herfst naar winter, van lente naar zomer en ervaren dat ieder seizoen, ieder feest, zijn eigen unieke waarde betekenis heeft.

Alle jaarfeesten worden voorbereid en heel eenvoudig in de groep gevierd, per groep kan het wisselen hoe dit gevierd wordt.

- Michaëlsfeest of oogstfeest op 29 september: appeltjes worden opgewreven en appelmoes wordt gemaakt.
- St. Maarten op 11 november: lampionnetje maken en om de tafel zingen van Sint Maarten.
- Advent: iedere week een kaars meer aan, zingen van: "Stil nu, stil nu..."
- Sint Nicolaas: in de weer met rode mantel en mijter, zingen en pepernoten bakken.
- Kerstmis: kerstmaaltijd, kerstliedje en kerstspel naspelen.
- Driekoningen op 6 januari: driekoningenbrood, wie heeft de boon?
- Maria Lichtmis of lichtjesfeest op 2 februari: de kersttijd/donkerte wordt afgesloten.
- Palmpasen: Palmpasen stokken maken, broodhaantjes bakken en om de tafel een klein optochtje.
- Pasen: paasmaaltijd.
- Pinksterfeest: met pinksterkransen en belletjes.
- St. Jansfeest of zomerfeest op 21 juni: bloemenkransen in het haar.

Tijdens de dag worden deze feesten voorbereid met de kinderen door middel van gezamenlijke activiteiten. Bij sommige jaarfeesten worden de ouders uitgenodigd aan het eind van de ochtend (peutergroep) of aan het eind van de dag.

2.10 Voeding

Gezonde voeding draagt bij aan de gezondheid van kinderen. Door de Wonderberk wordt bewust gekozen voor biologische voedingsmiddelen waarvan de grondstoffen hun levenskwaliteit behouden hebben, doordat ze op natuurlijke wijze zijn geteeld en bewerkt.

Op de Wonderberk streven we naar:

- voeding zoveel mogelijk van biologische (-dynamische) herkomst
- voeding zo min mogelijk bewerkt
- voeding zonder toevoegingen als geur-, kleur- en smaakstoffen
- het gebruik van producten die zo verantwoord mogelijk geteeld zijn, zonder schade voor mens en milieu
- het gebruik van producten met zo min mogelijk (toegevoegde) geraffineerde suiker
- het verminderen van het gebruik van zout tot een veilig niveau.

In de dagelijkse praktijk is het voedingsbeleid gekoppeld aan de pedagogische uitgangspunten. Dat betekent dat wij kiezen voor een basis aan voedingsmiddelen en daarnaast worden extra's aangeboden.

Voeding en allergieën

Met ouders wordt overlegd hoeveel en wat hun kinderen wel of niet mogen eten binnen hetgeen de Wonderberk aanbiedt. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan kinderen met allergieën. Kinderen van de BSO die allergisch zijn, nemen hun eigen voeding mee. Als een kind iets niet lust overleggen de pedagogisch medewerkers met de ouders wat het kind dan wel mag eten.

Snoep

Snoepen en het gebruik van suiker willen we zoveel mogelijk beperken. De traktaties willen we dan ook graag zoveel mogelijk suikervrij houden. Voor inspiratie en tips kunt u bij de pedagogisch medewerkers terecht. De pedagogisch medewerkers zullen erop toezien dat er respectvol met eten omgegaan wordt en dat tafelmanieren in acht worden genomen. Aan het einde van de dag wordt incidenteel een koekje uitgedeeld aan de kinderen.

Baby's

Baby's hebben veelal een vast voedingsschema. De Wonderberk streeft er naar de voeding en voedingsgewoontes van thuis zoveel mogelijk en indien haalbaar door te laten lopen op de groep. Bij

de Wonderberk nemen ouders flesvoeding zelf mee. Het is ook mogelijk om afgekolfdde moedermelk mee te geven. Deze zal in de koeling of vriezer bewaard worden en het flesje zal in de flessenwarmer gewarmd worden. Het is ook mogelijk dat moeder langskomt om het kind zelf te voeden aan de borst.

In overleg met de ouder(s) zal op het moment dat het kind er aan toe is de voeding van het kind geleidelijk uitgebreid worden. Vanaf een jaar streeft de Wonderberk er naar de kinderen mee te laten eten in het dagritme van de groep.

N.B. Tot een jaar wordt er geen honing gebruikt, dit in verband met een bacterie in de honing waar met name baby's vatbaar voor zijn.

Eetritme peuters en KDV

Kinderen ouder dan een jaar volgen de dagindeling van de groep. In de dagindeling zijn meerdere vaste eet- en drinkmomenten opgenomen.

In de ochtend fruit, einde van de ochtend een broodmaaltijd, in de middag bv.: een rijstwafel, yoghurt, cracker, soepstengel of rozijntjes.

Tussen de middag wordt een broodmaaltijd gegeten van een zelfgebakken broodje of bruin/volkoren boterhammen of een pannenkoekje of iets anders wat is klaargemaakt/ gekookt. Bij elke maaltijd wordt er gedronken; melk, water, appelsap of diksap.

Eetritme Buitenschoolse opvang

Tijdens de schoolweken zijn er twee eetmomenten, te weten om 13.30 uur als de jongste groep uit school komt en om 16.30 uur samen met de oudere kinderen. Het eetmoment van 13.30 uur bestaat uit een broodmaaltijd erbij wordt melk, water of lauwe thee gedronken.

Om 16.30 uur wordt er gekozen voor verschillende soorten fruit.

Om 15.30 uur wordt er ook drinken, sap of lauwe thee, aangeboden zowel aan de jongere kinderen als aan de kinderen die net uit school komen. Oudere kinderen krijgen boterham? Jonge kinderen soepstengel, beschuit of cracker.

Tijdens schoolvakanties zijn er drie eetmomenten, te weten om 10.00 uur, om 13.00 uur en rond 15.30 uur. Tussen de middag wordt er brood gegeten en evt. iets wat samen gekookt of gebakken is. De andere momenten wordt er gekozen voor crackers, ontbijtkoek, beschuit of fruit.

2.11 Veiligheid

2.11.1. Veilige en gezonder kinderopvang

Naast een warme, geborgen en fijne plek voor kinderen om te vertoeven, heeft de Wonderberk ook het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van de kinderen hoog in het vaandel. Er zijn hier duidelijke richtlijnen voor per opvangsoort, waar we aan moeten voldoen.

RI&E Veiligheid (RI&E = risico inventarisatie en evaluatie)

Jaarlijks inventariseren we per groep wat de risico's zijn voor een bepaald ongeval, de ernst van het ongeval en het opgelopen letsel. Hierop schrijven wij een Plan van Aanpak, waarin we de maatregelen om de risico's te minimaliseren en de oplossingen die we inzetten om de kans op dit ongeval te voorkomen of tot een redelijk niveau terug te brengen.

RI&E Gezondheid

Hier brengen we de gezondheidsrisico's in kaart van de diverse opvangvormen. Met als doel de kinderen te behoeden voor het oplopen van met name infecties die leiden tot ziekte. Het Plan van Aanpak is dan gericht op het hygiënisch handelen met betrekking tot materiaal en het schoonhouden van de omgeving.

De RI&E en de plannen van aanpak zijn aanwezig op de groepen.

Middels het ongevallenformulier houden we bij welke ongelukjes/calamiteiten/infecties zich voordoen. De uiteindelijke oplossingen worden in de werkinstructies beschreven en deze worden periodiek besproken met het team.

BHV/EHBO: minimaal tien collega's zijn in het bezit van een BHV diploma, dit wordt jaarlijks herhaalt. Daarnaast is er minimaal op elke locatie 1 BHV-er aanwezig.

Verder blijft het met elkaar zoeken naar een mooie balans om kinderen de kans te geven de wereld vol vertrouwen tegemoet te treden en het risico op ongelukken zo klein mogelijk te houden. Dus zonder ernstige ongelukken, maar wel af en toe met een bult of een schram huiswaarts te keren.

2.11.2. Meldcode Huiselijke Geweld en Kindermishandeling

Wij werken conform de meldcode, wat inhoudt dat we het personeel adequaat scholen in het signaleren en omgaan met vormen van huiselijk geweld en de diverse vormen van kindermishandeling (fysiek, seksueel en verwaarlozing).

Als kinderopvang hebben wij wettelijk meldplicht bij het vermoeden van mishandeling. Het protocol beschrijft de cyclus van observeren, benomen/beschrijven, beoordelen of een kind in acuut gevaar is, in gesprek gaan en zorg uitspreken, melden en evalueren. Het traject en de daaruit voortvloeiende rol- en taakverdeling komen aan bod.

Het protocol maakt onderscheid in vermoeden van mishandeling door iemand in de omgeving van het kind, door een medewerker of door kinderen onderling.

Het dagelijks contact met de ouders van een kind voorziet de medewerkers van relevante informatie op basis waarvan zij gedrag en ontwikkeling kunnen duiden. Een respectvolle, open communicatiecultuur tussen de groepsleiding en ouders is dan belangrijk; signalen van een kind worden serieus genomen en op waarde geschat.

De meldcode wordt jaarlijks integraal besproken, daarnaast verwerkt in de werkinstructies in een stappenplan op handzaam formaat.

2.11.3. Het vierogenbeleid

In het vierogenbeleid staan richtlijnen en afspraken die dienen om kinderen te beschermen. Dit is van groot belang vanwege de kwetsbare positie van kinderen. De richtlijnen zijn er om te voorkomen dat zij terecht komen in situaties waar misbruik kan optreden, juist op een plek waar zij zich veilig mogen voelen en waar hun ouders hen aan onze zorg toevertrouwen.

Ter preventie van misbruik is belangrijk:

- Een langdurige, gezamenlijke aanwezigheid van collega's, die elkaar kunnen zien en/of horen.
- Een bewustzijn van wanneer je een kind in een kwetsbare positie brengt.
- Een open vraagcultuur hanteren, waarbij collega's elkaars handelen mogen bevragen.
- Voor de kinderen onderling duidelijke gedragsrichtlijnen opstellen ter vergroting van hun weerbaarheid.

Andere aspecten:

- Selectiecriteria van personeel

Binnen de sollicitatieprocedure vragen wij ook regelmatig referenties op bij vorige werkgevers. Alle medewerkers met een arbeidscontract en eventueel vrijwilligers dienen een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overleggen voor zij aan de slag gaan. Alle medewerkers met arbeidscontract worden

periodiek (3 maandelijks-continu) door de dienst justitie gescreend op hun functieprofiel en wordt de medewerker direct op non-actief gesteld.

- Fysiek in de inrichting/vormgeving

Al onze groepen (op dezelfde verdieping) zijn onderling verbonden door deuren en tussenschotten met glas erin. Een aantal groepen delen elkaars sanitaire ruimte.

- Groepsbezetting

Er wordt zo veel mogelijk gedurende de dag met 2 medewerkers per groep gewerkt, per verdieping wordt er met minimaal 2 medewerkers gestart, dan wel afgesloten. Op de benedenverdieping/groep is er de centrale keuken. Hier wordt door meerdere mensen gedurende de dag gebruik van gemaakt, waardoor er altijd indirect controle is.

- Materialen

Op de slaapkamertjes wordt er gebruik gemaakt van babyfoons, zodat er ook hier controle is.

- Hanteren van gedrag

De kinderen leren zo vroeg mogelijk om weerbaar te zijn in hun gedrag; doet een ander kind iets wat niet prettig is, dan zeg je dat en ga je er mee naar een leid(st)er. Ook onze jongste kinderen trachten we op eigen niveau opmerkzaam te maken voor wat er in een ander kind omgaat. Het leren om gaan met elkaars grenzen en 'nee' te leren zeggen. In de begeleiding/verzorging is er veel aandacht voor de fysieke integriteit van kinderen.

3 Beschrijving groepen en openingstijden

3.1 KDV

Groepsindeling

De Wonderberk heeft verticale groepen, kinderen variërend in de leeftijd van 12 weken tot en met 4 jaar. De grotere kinderen zijn een voorbeeld voor de kleinere kinderen. De grotere kinderen worden aangesproken op hun zorgzaamheid naar de kleintjes. De kinderen blijven bij de Wonderberk in dezelfde groep tot en met 4 jaar; dat geeft een veilig en vertrouwd gevoel. Broers en zussen worden als dat mogelijk is bij elkaar in de groep geplaatst.

De Wonderberk heeft 4 verticale groepen van 12 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers per groep per dag. Aan het begin en einde van de dag werken de pedagogisch medewerkers hooguit 30 minuten zonder hun collega. De tijd dat er gegarandeerd 2 pedagogisch medewerkers werken (afgezien van de pauzes), het zgn. stabilisatieblok begint om 8.00/8.30 en loopt door tot 17.30. Dit heeft als doel om de kinderen optimaal te kunnen begeleiden en hun hechtingsmogelijkheid te vergroten.

Er worden geen groepen samengevoegd, zo krijgen ouders altijd de overdracht van de vaste pedagogisch medewerker. Een team bestaat uit maximaal 4 pedagogisch medewerkers; in leeftijd variërend van 21 tot rond de 60 jaar. Naast differentiatie in leeftijd dragen we ook zorg voor een weloverwogen inhoudelijke kwalitatieve bezetting.

Een team bevat deskundigheid afkomstig uit de zorg, onderwijs, cultuur & welzijn en uiteraard uit de kinderopvang, waarbij de antroposofische grondhouding de basis vormt.

We houden er in de planning rekening mee dat een kind, op inval na, niet meer dan 3 begeleiders heeft zodat het de mogelijkheid krijgt om zich in een stabiele, emotioneel veilige omgeving optimaal te hechten.

Van deze 3 begeleiders neemt er 1 de positie van mentor in; deze medewerker is het centrale aanspreekpunt voor de ouders, zal ook de meeste oudergesprekken uitvoeren en het kind volgen in diens ontwikkeling en gedrag op de groep.

Mocht een dagencombinatie een 4de begeleider inhouden, dan bespreken we dit met de ouders. Naast de vaste pedagogische medewerkers worden de teams ondersteund door de gastvrouw, zij valt in tijdens besprekingen/oudergesprekken en draagt zorg voor het totale huishouden van het grote huis: de Wonderberk.

Alle groepen hebben twee slaapkamertjes, zodat de baby's in een aparte slaapkamer ongestoord aan hun rust kunnen komen. In overleg met de ouders kunnen we onrustige baby's inbakeren. Dit helpt hen de rust te vinden en zo een gezond slaap- waakritme op te bouwen. Ook ondersteunt het de spijsvertering door de warmte die het hen in het buikgebied geeft. We zorgen ervoor dat elk kind onder het jaar zo veel mogelijk het eigen eet- en slaappatroon kan aanhouden, zodat het verschil tussen een dag bij de Wonderberk en de 'thuisdag' niet te ingrijpend is.

Dagritme

In de groep wordt in huiselijke sfeer gezamenlijk de dag beleefd in een vast dagritme. De maaltijden aan tafel met de bijbehorende liedjes vormen een steeds terugkerend ritueel. Daaromheen wordt gezamenlijk 'het grote huishouden' gevoerd. Samen met de kinderen doen we de dagelijkse dingen, gewoon net als thuis. Door nabootsing van de volwassene leert het kind de wereld kennen en kan het zich de dingen eigen maken. Meehelpen met huishoudelijke bezigheden als poetsen, vegen, brood bakken, appelmoes maken, afwassen, tafel dekken en de was vouwen vinden wij gezonde en gezond makende bezigheden die gezellig zijn om samen te doen. Door onze aandacht voor deze taken voelen de kinderen zich vanzelf uitgenodigd om mee te doen. Spel en 'huishouden' gaan voor hen vaak naadloos in elkaar over.

Natuurlijk is er ook ruimschoots gelegenheid om vrij te spelen, samen met de andere kinderen of even lekker alleen in een van de knusse speelhoekjes. Als het weer het enigszins toelaat gaan we tweemaal per dag met alle kinderen naar buiten. Er kan volop worden gespeeld en ontdekt in onze grote ontdek- en beleefstuin.

Opvang mogelijkheden KDV:

Kinderdagopvang

maandag t/m vrijdag

07.30 uur tot 18.00 uur

Dagindeling KDV

De dag heeft een vaste structuur waarin activiteiten afgewisseld worden met rustige momenten. De baby's op de groep hebben hun eigen structuur in overleg met de ouders.

7.30: de 2 bovenste groepen gaan open, de groepen op de eerste verdieping gaan om 8.00 open.

Kinderen kunnen tot 9 uur gebracht worden. De eerste kinderen worden welkom geheten. De kinderen kunnen nu vrij spelen.

09.10: de pedagogisch medewerkers nodigen de kinderen zingend uit om op te gaan ruimen en aan tafel te gaan

09.15: Sap/lauwe thee en fruit. Voor we beginnen zingen we de ochtendspreuk: "De Stralend stijgt de zon omhoog". Mogelijk wordt er nog meer gezongen, voorgelezen of een tafelspelletje gedaan.

10.00: De kinderen worden nu verschoond of gaan naar de WC. Als ze binnen blijven kan er een activiteit aangeboden worden. Dit kan zijn: koken/bakken, schilderen, tekenen, zingen. Ook kunnen de kinderen mee doen aan huishoudelijke activiteiten.

We gaan zo veel mogelijk naar buiten, met regen trekken we regenkleding aan.

11.30: We gaan aan tafel en zingen de spreuk: "De aarde doet het groeien".

We eten een boterhammetje en drinken melk of thee. Als er gekookt is, kan het ook met soep, pannenkoeken e.d. zijn. Na het eten danken we.

12.30: Na het eten wordt verschoond en gaan de grotere kinderen een poosje rusten/slapen.

14.30-15.00: grote kinderen komen uit bed. Er wordt weer verschoond.

15.15: We gaan wat drinken, eten yoghurt, soepstengel/rijstwafel.

Hierna is er tijd voor een activiteit (zie net als 10.00) of kunnen we naar buiten.

17.00-18.00: de kinderen kunnen opgehaald worden.

3.2 Peutergroep (Halve dagopvang/HDO)

De Peutergroep is voor peuters in de leeftijd van 2 ½ jaar tot 4 jaar. HDO 1 maakt gebruik van de ruimte op begane grond met een groep van 16 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers. HDO 2 huist boven in de Torenkamer en vangt 12 kinderen op met 2 pedagogisch medewerkers. Beiden teams hebben 4 medewerkers.

De peutergroep stelt zich tot doel om de peuters, naast de gezinssituatie, een beschermende en huiselijke omgeving te bieden waar zij, eerst naast en later samen, met leeftijdsgenootjes kunnen spelen en zich ontwikkelen. In die warme sfeer zal het kind zich geborgen voelen en het vertrouwen krijgen om eigen ervaringen op te doen, begeleid en waar nodig gestimuleerd door de pedagogisch medewerkers. In en om het huis, zoals ook op de peutergroep, leven de peuters in een wereld van nabootsing, daarom zorgen we ervoor dat hun omgeving ook nabootsingwaardig is. Hierbij zijn de inrichting van de binnen- en buitenruimte, als ook de houding van de peuter-pedagogisch medewerkers, van wezenlijk belang.

Spelmateriaal

De peuter ontmoet de wereld via de zintuigen daarom bieden we de peuter speelgoed aan dat gemaakt is van eenvoudige en natuurlijke materialen. Dit zal de fantasie van de peuter stimuleren en het spel op gang brengen. Er zullen een poppenhoek, lappen, verkleedkleden, manden met blokken, muziekinstrumentjes, auto's, kabouters en dieren aanwezig zijn. In de grote, groene buitenruimte is onder andere een zandbak waarin de peuters met zand en water kunnen mengen en gieten.

Dagritme en jaarritme

Vanaf 8.00 uur komen de kinderen binnen. Ze kunnen vrij gaan spelen en om 8.45 uur zullen we in de kring met ouders (die rond 8.40 brengen) gezamenlijk eromheen de dag openen. Dan nemen de ouders afscheid en gaan de peuters spelen. De grotere peuters kunnen al met elkaar spelen, de kleintjes doen met de pedagogisch medewerker kleine werkjes zoals de plantjes water geven, brood bakken en vege. Halverwege de ochtend wordt dan de tafel gedekt en eten we samen een kleine maaltijd waarna we buiten gaan spelen. Na het buitenspelen is er mogelijkheid voor een gezamenlijke activiteit zoals het schilderen, tekenen. Als afsluiting van de ochtend zal een verhaaltje of poppenspelletje verteld worden en als laatste natuurlijk de afsluiting in de kring.

Het ritme van het jaar kunnen de peuters meebeleven door middel van de jaarfeesten. Deze feesten zullen op een eenvoudige wijze tot uitdrukking komen in liedjes, verhaaltjes en spelletjes. Natuurlijk zal de seizoentafel die aansluit op de feesten en jaargetijden niet ontbreken. Voor peuters is een ritme van groot belang. De voorspelbaarheid van een ritme brengt vertrouwen en rust en vanuit dat veilige gevoel kan een peuter tot spelen komen en zich met de wereld verbinden.

Openingstijden en doorstroom

De ochtenden hebben een inloop van 8.00 tot 8.45 uur waarna gezamenlijk in de kring begonnen zal worden. Om 12.30 uur kunnen de kinderen weer worden opgehaald. De meeste peuters komen twee tot drie ochtenden per.

Opvang mogelijkheden Peutergroep:

Peutergroep maandag t/m vrijdag 08.00 uur tot 08.45 brengen, ophalen tussen 12.30 en 12.45

Tijdens schoolvakanties is de peutergroep gesloten.

In de middag na 13.00 uur wordt de ruimte gebruikt voor de BSO.

3.3 BSO

Op de BSO van de Wonderberk willen we een huiselijke omgeving bieden; **een vertrouwd, prettig en veilig tweede 'thuis'**. Het is een plek waar kinderen kunnen spelen, onderzoeken, ontdekken en ontwikkelen, waar ze zichzelf mogen zijn en waar aandacht voor ze is door naar ze te kijken en goed naar ze te luisteren.

Wij bieden aan kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) opvangmogelijkheden na school, in de vakanties en op studiedagen. Kinderen van de Vrije School Kennemerland, Vrije School Kleverpark en van de Korte Verspronckweg kunnen bij ons terecht voor buitenschoolse opvang. Per middag kunnen er maximaal 20 kinderen komen onder de hoede van 2 pedagogisch medewerkers. De Wonderberk op de Rijksstraatweg heeft op de begane grond in de voorkamer een grote keuken en in de achterkamer een huiskamer voor de kinderen. Boven in de torenkamer is een tweede BSO voor de jongere kinderen. Een deel van de tuin is hun domein zodat de kinderen volop buiten kunnen spelen. Op de Korte Verspronckweg hebben wij tijdens het schooljaar 2016-2017 een lokaal tot onze beschikking op de eerste verdieping. Hier is ook een buitenspeelplaats.

Tijdens de middag worden rustige en actieve momenten op de groep afgewisseld. De activiteiten met de kinderen zijn afgestemd op hun leeftijd. Na de schooldag heeft een kind behoefte om zelf de keuze te maken in wat het wil gaan doen. Dit kan zijn; zich rustig terug trekken op de bank met een boekje, of juist spelen met andere kinderen. Niet alleen drinken en eten we gezamenlijk iets, de pedagogisch medewerkers zijn er op deze momenten voor de kinderen en bieden een luisterend oor voor alle belevenissen en gebeurtenissen van die dag. De pedagogisch medewerkers houdt voortdurend het evenwicht tussen het groepsgebeuren en de individuele behoeften van het kind in de gaten en schat steeds in waar een kind stimulans of sturing nodig heeft of juist niet

Buiten de gezamenlijke momenten in de groep is het vrije spel het belangrijkste. Een kind kan zelf de keuze maken in wat het wil gaan doen, wel zullen we het buitenspelen stimuleren. Daarvoor zijn er in de tuin veel materialen aanwezig: scheppen en ander materiaal voor in de zandbak, springtouwen, planken en lappen voor hutten bouwen, etc.

Binnen zijn er o.a. speelhuisjes, blokken, karren, prentenboeken, auto's, spelletjes, poppen, knutselmateriaal voor de jongere kinderen, voor de oudere kinderen meer op hun leeftijd afgestemde boeken, bordspelen, knutselmateriaal en gereedschap, verkleedkleden, en dergelijke. De Wonderberk biedt de kinderen geen (spel) computers of televisie aan. Een rijke fantasiewereld, die gevoed wordt door verhalen en eigen spel is bij ons het uitgangspunt. Wanneer ze dat willen, kunnen ze meedoen aan een georganiseerde activiteit (gezamenlijke spelletjes, bakken, koken, in de moestuin helpen of een creatieve activiteit, bijv. muziek maken, schilderen, of knutselen).

Tijdens de schoolweken zijn er twee eetmomenten, te weten om 13.30 uur als de jongste groep uit school komt en om 15.30 uur als de oudere groep van school komt. Het eetmoment van 13.30 uur bestaat uit een broodmaaltijd waarbij wordt melk, water of thee gedronken. Om 15.30 uur wordt er gekozen voor rijstwafels, crackers, soepstengels en er wordt sap of water bij gedronken.

Praktische invulling van de dag

12.40: vertrek om kinderen op te halen per bakfiets om de kinderen van Kleverparkschool op te halen, **12.50:** Kinderen van de school op de Weltevredestraat worden lopen gehaald.

13.00: Kinderen worden binnendoor uit de klassen op de Korte Verspronckstraat gehaald.

13.00: Ophalen op school, pedagogisch medewerker gaat langs de kleuterlokalen en verzameld bij de school aan de Weltevredestraat in de uitsparing aan de kleutergang alle kinderen, grote kinderen van de hogere klassen komen naar beneden. Kleverpark verzamelen voor het laatste kleuterlokaal in het euritmie-lokaal

13.10 vanaf VSK: Lopen naar de Wonderberk, via Molukkenstraat de Zaanenlaan oversteken en over stoep naar de Rijksstraatweg lopen. Vanaf de Kleverpark in de bakfiets naar de Wonderberk.

13.20: Aankomst op de Wonderberk Rijksstraatweg, jassen ophangen, plassen, handen wassen en aan tafel. Kinderen van de Korte Verspronckweg zijn er veel eerder.

Met iedereen aan tafel openen we de maaltijd met een spreuk die we met ons allen zeggen. Daarna voorzien de pedagogisch medewerkers iedereen van een boterham, die we zo veel mogelijk zelf smeren en opeten. Als een kind dat nog niet kan is dat helemaal niet erg, de pedagogisch medewerkers helpt natuurlijk, maar veel kinderen zijn er wat trots op als ze het wel zelf kunnen! De pedagogisch medewerkers zorgen voor melk, thee of water voor iedereen, en we maken echt een rust- en ontmoetingsmoment van de maaltijd.

Daarna ruimen we gezamenlijk af en mogen er kinderen helpen bij het afwassen/vegen. Na het eten wordt er rustig een boekje gelezen.

Daarna is er gelegenheid om te spelen, binnen of buiten naar gelang het weer, of uit te rusten. Er wordt een activiteit aangeboden en/of een verhaal voorgelezen op de bank.

14.45 vertrek pedagogisch medewerker om oudste kinderen te halen. Dit gebeurt (nog) niet op de Korte Verspronckweg.

15.00 ophalen op school

15.20 aankomst kinderen op Wonderberk, plassen, handen wassen

15.30 er wordt drinken aangeboden aan tafel voor allemaal met een soepstengel, beschuit of rijstwafel.

Vrij spelen, en er wordt een activiteit aangeboden.

16.30: we gaan met ons allen buiten opruimen, en ook binnen komt alles langzaam aan weer op z'n eigen plek terecht. iedereen gaat in de serre zitten op de bankjes in de kring, er wordt fruit gegeten en er wordt een verhaal voorgelezen.

17.00-17.45: de kinderen kunnen opgehaald worden. Overdracht tot 17.45, erna wordt er opgeruimd.

17.30 het laatste half uurtje op De Wonderberk doen we iets rustigs, een spelletje, lezen of voorlezen en dan is de dag al weer voorbij. De pedagogisch medewerkers sluiten de dag af door nog even met elkaar de middag te na te bespreken en iets erover in het overdrachtschrift te schrijven.

Op de Korte Verspronckweg is er opgestart met twee kleuterklassen, in dit eerste jaar zijn er nog geen lange dagen voor de kinderen, alle kinderen zijn om 13:00 vrij (woe 12:30). Op die dag vangen we alleen kinderen op, op de Rijkstraatweg.

Vrij spel en materiaal

Buiten de gezamenlijke momenten in de groep is het vrije spel het belangrijkste. Een kind kan zelf de keuze maken in wat het wil gaan doen, wel zullen we het buitenspelen stimuleren. Daarvoor zijn er in de tuin veel materialen aanwezig: scheppen en ander materiaal voor in de zandbak, springtouw, planken en lappen voor hutten bouwen, fietsjes, etc.

Binnen zijn er o.a. speelhuisjes, blokken, karren, prentenboeken, auto's, spelletjes, poppen, knutselmateriaal voor de jongere kinderen, voor de oudere kinderen meer op hun leeftijd afgestemde boeken, bordspelen, knutselmateriaal en gereedschap, verkleedkleding, en dergelijke. De Wonderberk biedt de kinderen geen (spel) computers of televisie aan. Een rijke fantasiewereld, die gevoed wordt door verhalen en eigen spel is bij ons het uitgangspunt.

Groepsruimte

De grote groepsruimte op de begane grond bestaat uit een voor- en achterkamer gescheiden door en-suite schuifdeuren. De achterkamer is meer de huiskamer, in de voorkamer komt een keuken en eettafel, dit wordt meer kook- en knutselatelier. In de lichte serre aan de achterkamer staat een lekkere bank en is een fijn rustpunt in de groep.

De tuin

Er kan heerlijk buiten gespeeld worden in het BSO deel van de tuin.

Er is een grote zandbak, er staat een picknicktafel, er ligt een heuvel met een buis er door heen, via een boomstamtrap klim je boven om via de glijbaan eraf te glijden en ruwe boomstammen geven aanleiding voor allerlei spel. Het linker deel van de tuin is afgescheiden voor de BSO, zodat de verschillende leeftijden er lekker naast elkaar kunnen spelen.

"De Seizoenstafel"

Dit is een plek waar je de kringloop van het jaar kunt volgen. Door op de seizoenentafel in kleuren en beelden de omgeving van buiten naar binnen te brengen zien we bij kinderen de vreugde van de herkenning. Kinderen kunnen hun bijdrage hieraan leveren zodat het een levend geheel wordt.

Activiteiten

Wanneer ze dat willen, kunnen ze meedoen aan een georganiseerde activiteit: een spel, bakken, koken, in de moestuin helpen of een creatieve activiteit, bijv. muziek maken, schilderen, boetseren of knutselen.

"De Kookkeuken"

In onze keuken wordt door de kinderen alles gedaan wat grote mensen er ook doen en méér: appelmoes maken, koekjes bakken, creatieve gerechten maken...

Creatieve activiteiten

De kinderen die dat willen kunnen schilderen, boetseren, knutselen, tekenen etc. Er worden allerlei knutselactiviteiten met verschillende materialen aangeboden, aangepast op de jaarfeesten en seizoenen.

De moestuin

De moestuin wordt samen met de kinderen onderhouden. In de lente zaaien we allerlei groenten, bloemen en kruiden. Samen met de tuincommissie wordt een plan gemaakt wat en waar gezaaid en

geplant wordt. In het vroege voorjaar kan er al binnen gezaaid worden in potjes. Het is mooi om de hele cyclus met de kinderen te beleven en zien groeien, van zaadje, kiem, plantje tot vrucht. Er wordt met respect met het gereedschap omgegaan; goed schoonmaken en op de juiste manier opbergen in de schuur achter in de tuin.

Vertellingen

Vóórlezen vormt een vast onderdeel van de dag. Voor veel kinderen is het dagelijkse verhaal een hoogtepunt van de middag.

Toneel/ verkleed

Met het opvoeren van toneel overwinnen kinderen niet alleen hun eigen schuchterheid, maar boren ze ook een bron van aangeboren creativiteit en vreugde aan.

Vakantiedagen en uitjes

Wij vangen kinderen in de vakanties zowel op de Rijksstraatweg als op de Korte Verspronckweg op. In het vakantieprogramma is te lezen waar welke kinderen opgevangen worden.

In de vakanties kunnen er uitstapjes georganiseerd worden naar bv;

- groot groen plantsoen/speeltuin Zaanenlaan/Orionweg
- Stadskweektuinen Zaanenlaan, educatieve tuinen
- bos en duinen, Bloemendaal; duinmeer Oosterplas, het Wed in Overveen
- natuurmuseum de Zandwaaier in Overveen
- boerderij Zorgvrij met boerderij dieren en grote speeltuin en speelbos in Spaarnwoude

Afhankelijk van hoeveel kinderen er zijn, en welk vervoer er nodig is. Meestal wordt er een bestemming gekozen die met de bakfietsen bereikbaar is. De pedagogisch medewerkers maken de plannen hiervoor tijdig bekend. Tijdens de vakantie is er de gehele dag opvang met een gevarieerd programma.

Openingstijden

De openingstijden, vakanties en studiedagen zijn afgestemd op de schooltijden van de vrije scholen in Haarlem Noord. Kinderen van Vrije School Kennemerland worden lopend opgehaald, kinderen van Vrije School Kleverpark worden met bakfiets opgehaald. Kinderen van de Korte Verspronckweg kunnen binnendoor naar de BSO lopen.

Lange middag: 13.00 – 18.00 uur

Late middag: 15.00 – 18.00 uur

Vroege middag 13.00 – 15.00 uur (afgestemd op de namiddagopvang van 15.00 tot 18.00 uur)

Vakantiedagen en studiedagen: 08.00 – 18.00 uur

De BSO van de Wonderberk is het hele schooljaar geopend van maan-, dins-, donder- en vrijdag van 13.00 – 18.00 uur. Op de Rijksstraatweg ook op woensdag vanaf 12.30 uur tot 18.00 uur. Tijdens de schoolvakanties is de BSO geopend van 8.00 – 18.00 uur.

Wij zijn gesloten op de volgende nationaal erkende feestdagen:

- Nieuwjaarsdag
- Pasen
- Koningsdag
- Hemelvaart
- Pinksteren
- 5 december sluiten we om 16.30 uur
- Kerstavond sluiten we om 16.30 uur
- Kerst

Wij zijn gesloten tussen kerst en nieuwjaar.

3.4 Indeling leeftijden in de groepen (*Pedagogisch medewerker-kind ratio*)

Uit onderzoek van Gevers Deynoot-Schaub (2002) blijkt er een significant verband te bestaan tussen het aantal kinderen per pedagogisch medewerker in een kinderdagverblijf en de score op de schaal sociale interactie. Dus hoe minder kinderen per pedagogisch medewerker, des te beter de sociale interactie. De kwaliteit van de sociale interactie speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van stress door overprikkeling bij baby's (Riksen-Walraven, 2002).

3.4.1 Dagopvang

1. Bij de dagopvang vindt de opvang plaats in stamgroepen, met dien verstande dat in een groep:
 - o in de leeftijd tot één jaar gelijktijdig ten hoogste twaalf kinderen aanwezig zijn;
 - o in de leeftijd tot en met drie jaar gelijktijdig ten hoogste zestien kinderen aanwezig zijn, waaronder ten hoogste acht kinderen in de leeftijd tot één jaar.
2. Bij dagopvang bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijke aanwezige kinderen ten minste:
 - o één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
 - o één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
 - o één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
 - o één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.
3. Het aantal beroepskrachten, bedoeld in het tweede lid, bij een gemengde leeftijdsgroep wordt bepaald aan de hand van het rekenkundig gemiddelde van de voor de aanwezige leeftijdscategorieën geldende maximale aantallen kinderen, waarbij naar boven kan worden afgerond.
4. Indien kinderen bij (spel)activiteiten de stamgroep verlaten, is het eerste lid niet van toepassing.

3.4.2 Buitenschoolse opvang

1. Bij buitenschoolse opvang vindt de opvang plaats in stamgroepen, met dien verstande dat een groep uit ten hoogste twintig kinderen bestaat in de leeftijd van vier jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt.
2. In afwijking van het eerste lid kan een stamgroep, voor kinderen in de leeftijd van acht jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt, bestaan uit ten hoogste dertig kinderen.
3. Bij buitenschoolse opvang bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het feitelijk aanwezige aantal kinderen ten minste één beroepskracht per tien kinderen.
4. Bij buitenschoolse opvang voor kinderen van acht jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt in de stamgroep met ten hoogste dertig kinderen, bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het feitelijk aantal aanwezige kinderen, in afwijking van het derde lid, ten minste 2 beroepskrachten, waarbij de beroepskrachten bij hun werkzaamheden ondersteund worden door een andere volwassene.
5. Indien kinderen bij (spel)activiteiten de stamgroep verlaten, is het eerste of tweede lid niet van toepassing.

4 Medewerkers

4.1 Algemeen

De Wonderberk is gestart met een team van gekwalificeerde en betrokken medewerkers. De pedagogische doelstelling van De Wonderberk staat centraal in het werk met de kinderen. De liefdevolle relatie met ieder kind zorgt voor een veilige en vertrouwde opvang. Elk kind is uniek en vraagt dus om gezien te worden. Dit vereist pedagogische kennis en inzet om steeds te zoeken naar de juiste aanpak en eigen houding.

Dit vragen we van pedagogische medewerkers.

4.2 Opleidingseisen

Alle pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerd voor de kinderopvang, daarnaast hebben ze ervaring in het werken met kinderen. Sommigen werkten al jaren in de antroposofische kinderopvang of peuterklas. Een enkele keer komt er een sollicitant binnen met een diploma, dat niet direct voor gelijkstelling zorgt voor een van de opvangsoorten hier. Als ze afdoende ervaring hebben, bieden we hen een contract als medewerker in opleiding aan. Vervolgens starten we wel een EVC-traject (Ervarings Verworven Competenties), waarbij alsnog kan worden voldaan aan de eisen gesteld aan het certificaat. Dit gebeurt met een plan van aanpak. Is er voldaan aan het plan van aanpak, dan dit uitmonden in een verzilvering van het certificaat en is er een diploma dat wel voldoet.

4.3 Dagen:

Pedagogisch medewerkers werken 2, 3 of 4 dagen op de groep.

4.4 Taken van de pedagogisch medewerkers

- De pedagogisch medewerkers hebben als hoofdtaak het leiden van de groep op een wijze die overeenkomt met de uitgangspunten van de Wonderberk.
- De pedagogisch medewerkers zorgen voor het tijdig openen en afsluiten van de groepsruimte. Tevens zorgen zij voor het opruimen en schoonhouden van de groepsruimten en het meubilair.
- De pedagogisch medewerkers dragen zorg voor de opname van de bestelling van verbruiksmaterialen voor je groep, dit wordt centraal besteld.
- Als leerbedrijf spelen de pedagogisch medewerkers een belangrijke rol in de begeleiding van de ontwikkeling die stagiaires doormaken op hun groep.

4.5 Werkoverleg en werkbegeleiding

- Eens per acht weken (op een avond tussen 18.45 en 20.15 uur) wordt er teamoverleg gevoerd met alle pedagogisch medewerkers, leidinggevende en assistent-leidinggevende .
- Eens per maand wordt er groepsoverleg gevoerd met de pedagogisch medewerkers van 1 groep samen al of niet met de assistent leidinggevende. Voor de peuters kan het plaatsvinden in de vroege middag tussen 13.00 en 14.15, voor de BSO einde van de ochtend tussen 11.00 en 12.15, voor de KDV is het op avond, meestal 2 weken na het teamoverleg tussen 18.45 en 20.00 uur.

Er vindt regelmatig een overleg plaats waar er begeleiding gegeven wordt aan de pedagogisch medewerkers door de assistent-leidinggevende en/of de leidinggevende. Daarin worden de gang van zaken besproken op de groepen, het pedagogisch handelen hierin vanuit het antroposofische visie.

De ontwikkeling en observatie van de kinderen, het contact met de ouders en onderlinge samenwerking en organisatorische zaken.

De assistent-leidinggevende werkt vier dagen op kantoor en is beschikbaar als inval. Zij is niet alleen verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op de groep, maar ook binnen de organisatie. Zij voert gedelegeerde leidinggevende taken uit. Zij houdt toezicht op, beoordeelt en geeft feedback op de uitvoering van de werkzaamheden van de pedagogisch medewerkers. Zij adviseert en ondersteunt ze en draagt bij aan de functioneringsgesprekken. En zij helpt mee bij de interne bedrijfsvoering. Zij kan nieuwe medewerkers en stagiaires introduceren en begeleiden en pedagogisch en antroposofische beleid te implementeren.

4.6. Handboek voor lei(ds)ters

De leid(st)ers krijgen allemaal een handboek waarin praktische zaken staan vermeld over het praktisch functioneren op De Wonderberk. Hierin staan ook de noodnummers die in geval van calamiteit gebeld moeten worden.

4.7 Omgang met collega's

Uitgangspunt een open, platte organisatie

- Constructief feedback geven (geweldloze communicatie).
- Geen roddelcultuur: probeer vragend te zijn: waarom doe jij dat zo?
- Wij werken met de wilsrichting, iedereen komt op de wereld met zijn kwaliteit en hoe hij de dingen doet. Met elkaar zoeken we de wilsrichting van iedere collega en richten we de taken in, zodat de leid(st)ers vanuit hun kwaliteit kunnen werken.

4.8 Omgang met de kinderen

Leid(st)ers zijn altijd zoekend naar wat dit kind op de wereld komt doen en hoe je daar ruimte aan kunt geven. Wat wil het kind, wat heeft het nodig. Als een kind 'lastig gedrag' laat zien, laat het zien dat er ergens iets niet klopt. Wij onderzoeken dat wat dit is en of wij hier aan kunnen voldoen. Ook gaan we in gesprek met ouders als dit nodig is, om met elkaar rondom het kind te gaan staan.

4.8.1 Observatie van kinderen

Op de Wonderberk gaan we een observatie-volgsysteem gebruiken waarmee we de ontwikkeling van kinderen regelmatig en zorgvuldig door leid(st)ers observeren. Hierdoor kunnen pedagogisch medewerkers vroegtijdig mogelijke achterstand in de ontwikkeling signaleren en dit communiceren met de ouders. In specifieke gevallen wijden we een kinderbespreking aan het desbetreffende kind met de expertise van het gehele team.

4.8.2 Afwijkend gedrag kinderen

Het kan voorkomen dat een kind, door allerlei oorzaken, op een dusdanige wijze functioneert dat de opvang bij de Wonderberk bemoeilijkt wordt. Mocht een dergelijke situatie ontstaan dan zal er in goed overleg tussen ouders, pedagogisch medewerkers en leidinggevende naar een oplossing gezocht worden.

Het is mogelijk dat de Wonderberk, in exceptionele gevallen, besluit om de opvang van het betreffende kind te staken en daarmee de plaatsing te beëindigen.

4.9 Omgang met ouders

Pedagogisch medewerkers zijn altijd op zoek naar een vertrouwensband met ouders opbouwen. Iedereen heeft eigen mentorkinderen en is het vaste aanspreekpunt voor de ouders van deze kinderen.

4.10 Omgang met materialen

- Repareren speelgoed
- Rustig: niet gehaast afwassen.
- Respect voor de jaartafel: geen andere spullen erop leggen!
- Foto's worden alleen voor website doeleinden gemaakt en dan nog met een respectvolle afstand.

4.11 Inval

- Bij ziekte of vakantie proberen we zoveel mogelijk leid(st)ers van het team flexibel in te zetten, dit zijn dan vertrouwde gezichten voor de kinderen. Anders zetten wij één van onze invalkrachten in. Dit zijn gediplomeerde pedagogisch medewerkers.
- In geval van ziekte of andere omstandigheden waardoor de pedagogisch medewerker niet in staat is haar groep te draaien moet zij zo spoedig mogelijk de administratie en/of de leidinggevende bellen zodat zij vervanging kunnen regelen.
- Een ouderejaars stagiaire mag ook invallen op de voor haar bekende groep.

4.12 Professionaliteit en deskundigheidsbevordering

Het werken in de kinderopvang vereist specifieke competenties, vaardigheden, kennis en attitudes. In de opleidingen die opleiden tot het werken in onder meer de kinderopvang wordt hieraan gewerkt. De opleiding voor Sociaal Pedagogisch Werker niveau 3 geldt als de gangbare startkwalificatie voor het werken in de kinderopvang. Dit is een driejarige opleiding. Ook andere opleidingen kunnen voldoen, enerzijds de opleidingen die voldeden voor het werken in de kinderopvang voordat de SPW3 opleiding bestond, anderzijds veelal hogere opleidingen uit de pedagogische richting, zoals de SPW4 opleiding sociaal cultureel werker, of HBO cultureel werk. Bij twijfel of een opleiding voldoet kan of dient een werkgever dit voor te leggen bij het CAOP.

Hoe willen wij de kwaliteit garanderen?

1. Door bijscholing d.m.v. het volgen van cursussen, lezingen, bijeenkomsten.
2. Door scholing in teamverband
3. Door het werken aan eigen ontwikkeling.
4. Door aanwezigheid van vakliteratuur.

Vakliteratuur en tijdschriften zijn beschikbaar voor pedagogisch medewerkers:

- Vakliteratuur:
 - aanwezig in de boekenkast in de tuinkamer
- Tijdschriften/abbonementen:
 - Vrije Opvoedkunst, Vereniging voor Vrije Opvoedkunst
 - Rondom het kleine kind

4.13 Uiterlijke voorwaarden

Van pedagogisch medewerkers bij de Wonderberk wordt verwacht dat ze een zachte en lieve uitstraling hebben naar kinderen toe. Naar ouders toe hebben de pedagogisch medewerkers een representatieve functie namens de Wonderberk. Teveel zwarte kleding, heftig bedrukte T-shirts, te bonte kledingcombinaties, aanstootgevende kleding, zware make-up, punkkapsels en nadrukkelijk aanwezige piercings en tatoeages e.d. zijn niet in lijn met de uitstraling van de Wonderberk.

Scholingsplan

1. **Opleidingen:** Zie CAO Kinderopvang
2. **Cursussen, themabijeenkomsten en lezingen:**
 - Themabijeenkomsten, Sociaal Pedagogische Dienst
 - Opleiding en training op de werkvloer.
 - Avond cursussen, (schilderen, kinderbespreking, zingen met de kinderen, enz.)
 - Regionale bijeenkomsten peuter- en kleuterpedagogisch medewerkers Vrije Scholen
 - Landelijke bijeenkomsten VAK (Vereniging antroposofische Kinderopvang)
 - Lezingen Antroposofische Vereniging Haarlem
 - Lezingen Vrije scholen Haarlem
 - Lezingen Vereniging Vrije Opvoedkunst

5 Ouders

5.1 Betrokken ouders

Ouders zijn een belangrijk onderdeel van kwalitatieve kinderopvang. Een goede relatie tussen ouder en pedagogisch medewerkers is van grote waarde voor het kind. Die voelt dan de samenhang en kan zich daar veilig in voelen.

De inzet en interesse van ouders is daarbij van belang. De Wonderberk nodigt ouders uit om samen met de kinderen verschillende jaarfeesten mee te vieren.

5.2 Aanmelding- en plaatsingsprocedure

Het KDV/BSO/peutergroep heeft ten aanzien van toelating en plaatsing van kinderen de volgende onderdelen beschreven:

- A. Aanmelding
- B. Regels ten aanzien van toelating en plaatsing
- C. Betaling

A. Aanmelding

- Aanmelding is mogelijk zodra de verwachte geboortedatum bekend is.
- Aanmeldingen kan mbv. het inschrijfformulier op onze website waarop alle persoonlijke gegevens, gewenste opvang en opvangdagen ingevuld kunnen worden.
- De aanmelding wordt door de Wonderberk definitief gemaakt wanneer de verschuldigde inschrijfkosten van 20 euro betaald zijn. Wij sturen daarop een aanmeldingsbevestiging.

B. Regels ten aanzien toelating en plaatsing

- Aanmeldingen worden op volgorde van datum van inschrijving behandeld.
- Voorrangscriteria zijn:
 1. kinderen van personeel en bestuur,
 2. kinderen van wie een oudere broer/zus al bij de Wonderberk geplaatst is,
 3. kinderen die komen van een andere instellingen met een antroposofische inslag.
 4. Om de leeftijdsopbouw van de groepen goed te laten verlopen is het wellicht mogelijk dat de volgorde van inschrijving losgelaten wordt. De leeftijd van het kind is dan belangrijker dan de plaats op de wachtlijst.
- Plaatsing is mogelijk bij de kinderdagopvang tot 4 jaar, bij de peutergroep/halve dagopvang van minimaal 2,5 tot 4 jaar en bij de buitenschoolse opvang van 4 jaar tot het beëindigen van de basisschool in de zesde klas (ongeveer 12 jaar).
- KDV: Plaatsing geschiedt voor minstens 1 dag per week en maximaal 4 dagen per week, incidenteel 5 dagen. Voorkeur gaat uit naar minimaal 2 dagen, met 1 dag is de tussenpozen van komen zo groot, dat het kind elke keer weer moet "wennen".
- Peutergroep: plaatsing geschiedt voor minstens 2 ochtenden en maximaal 4 ochtenden per week.
- Voor de vierde verjaardag wordt overleg gevoerd met de ouders over het moment om naar de kleuterklas en BSO te gaan. Na de vierde verjaardag van een kind wordt in principe de plaatsing beëindigd op de KDV.
- Na de KDV wordt er de mogelijkheid geboden om door te stromen naar de BSO. Wij adviseren om met 2 jaar al in te schrijven bij de BSO.
- BSO: de minimale leeftijd voor plaatsing is 4 jaar.
- BSO: plaatsing geschiedt voor minstens 1 dagdeel per week. Voorkeur gaat uit naar minimaal 2 dagen bij jonge kinderen, met 1 dag is de tussenpozen van komen zo groot, dat het kind elke keer weer moet "wennen".

- Plaatsing van kinderen met een medische en/of sociale indicatie geschiedt alleen na overleg met de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende.
- Aspirant ouders kunnen altijd een rondleiding krijgen. Wanneer in overleg met de ouders tot plaatsing wordt overgegaan ontvangen zij een aanbod. Een aanbod kan één keer geweigerd worden, na een tweede weigering komt het kind onderaan de wachtlijst te staan.
- Plaatsing is pas definitief wanneer het plaatsingscontract, ondertekend door (beide) ouder(s), binnen twee weken na datum van bevestiging door de Wonderberk is ontvangen.
- Wanneer het ondertekende plaatsingscontract niet binnen deze termijn door de Wonderberk is ontvangen komt de aanvraag in principe te vervallen.
- Vanaf het moment van ondertekening van het plaatsingscontract tot de ingangsdatum van de opvangovereenkomst, hebben de ouders de mogelijkheid de overeenkomst te annuleren. Hiervoor zijn annuleringskosten verschuldigd en bedragen de verschuldigde betaling van een maand.
- De planningsmedewerker geeft de plaatsingsgegevens door aan de pedagogisch medewerkers van de groep waar het kind geplaatst wordt. Er volgt dan een uitnodiging voor intakegesprek.

C. Betaling

Plaatsing kan op iedere dag van de maand gebeuren, facturatie gaat echter in per eerste dag van de maand (plaatsing in de eerste helft van de maand) of de vijftiende van de maand (bij plaatsing in de tweede helft van de maand).

Tarieven 2017:

- De ouderbijdrage is € 7,89 (2017) per uur voor de KDV.
- Voor de peutergroep (van 8.00-12.30 uur) geldt een tarief van € 7,89 per uur.
- De ouderbijdrage van de BSO is € 7.31 per uur incl. vakanties en € 8.32 per uur excl. vakanties.

Betalingsvoorwaarden

Per maand worden de facturen verstuurd. Betalingen gaan uitsluitend via automatische incasso. Facturen worden automatisch geïncasseerd in de eerste week van de af te nemen maand. Indien noodzakelijk geven we de vordering uit handen aan een daartoe bevoegde instantie. De kosten hiervan zijn voor rekening van de ouders en tevens vervalt het recht op een plaats bij de Wonderberk. Hiervan worden de ouders schriftelijk op de hoogte gesteld.

De Wonderberk is een kostendekkende organisatie met een speciale stichting (pedagogische initiatieven KvK nr. 34303730) die aangemerkt is als een goed doel. Giften aan deze stichting kunnen worden afgetrokken van de inkomsten belasting.

Wijzigingen en opzeggen

Wanneer er een wijziging in de persoonsgegevens of de opvangdagen nodig is, kunt u dit aan de administratie doorgeven of per mail. Wanneer de opvang geheel of gedeeltelijk opgezegd wenst te worden moet dit schriftelijk aan de administratie doorgegeven worden. De Wonderberk hanteert een opzegtermijn van 1 maand. Een opvangplaats kan elke dag van de maand geannuleerd worden, de opzegtermijn gaat echter in per eerste dag van de maand of de vijftiende van de maand daaropvolgend.

Verzekering

Ouders moeten voor hun kinderen een ziektekostenverzekering en een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering afgesloten hebben. De Wonderberk heeft eveneens een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering en ongevallenverzekering afgesloten

Kennismakingsgesprek

Ruim voor aanvang van de opvangdatum worden de ouders uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek met een van de pedagogisch medewerkers van de groep waar kind is geplaatst.

De pedagogisch medewerker komt tijdens het gesprek van alles te weten over de eigenschappen, gewoontes en ontwikkeling van het kind. Daarnaast kunnen de ouders vertellen over het kind en wat belangrijk is in de verzorging. Verder worden ouders in dit gesprek geïnformeerd over de organisatie, het beleid en de praktische zaken van de opvang. Een vragenlijst wordt doorgenomen over de bijzonderheden van het kind en over de wenafspraken. Deze vragenlijst wordt per mail of bij het contract, uiterlijk een week voor het kennismakingsgesprek gestuurd, zodat het van tevoren kan worden doorgelezen, erover nagedacht en ook thuis alvast ingevuld kan worden. Tevens zal er een afspraak voor de wendagen gemaakt worden. De wenperiode gaat in voorafgaand aan de contractperiode.

Wennen

Nadat er een kennismakingsgesprek heeft plaatsgevonden volgt eerst een wenperiode voor het kind. De wenperiode heeft een opbouw van eerst enkele uren in de ochtend en is verspreid over 4 dagen. Het is van het allergrootste belang dat de wenperiode zorgvuldig en niet geforceerd verloopt en daarom zal voor ieder kind bekeken moeten worden, ook in overleg met de ouders, wanneer het kind volledig in de groep kan meedraaien. Goed wennen is goud waard. Elk kind heeft zijn eigen wenproces. Het is belangrijk zowel voor het kind als voor de ouders dat de wenperiode zoveel mogelijk begeleid wordt door een ouder en niet met een oppas of familielid. Bij het afspreken van het tijdstip houden we echter ook rekening met het voedings- en slaapritme van uw kind. De 2e, 3e en 4e wendag wordt er telkens 2 uur extra opgebouwd. Wij verzoeken u tijdens het wennen van uw kind makkelijk en snel bereikbaar te zijn.

De eerste dag is voor kinderen en ouders vaak een hele stap. Op de eerste dag komt u met uw kind naar de groep en blijft samen één á anderhalf uur in de groepsruimte, waarna u samen met uw kind weer naar huis gaat. Meestal is 9.30 uur tot 11.00 uur een gunstige tijd. Dan zijn beide pedagogisch medewerkers aanwezig. De volgende wendagen zijn zonder de ouder en eet het kind mee op de groep. De 3e wendag gaat het kind een middagslaapje doen op de groep. De 4^e wendag kan het tot einde van de middag blijven, maar wordt wel eerder opgehaald.

Uiteraard kijken we naar elk kind apart, mocht het noodzakelijk zijn om langer te wennen dan passen we het wenschema aan.

De kinderen van de BSO hebben geen wenschema, maar de ouder komt de eerste keer mee met het halen van school en eet dan ook een broodje mee.

Intern wenbeleid KDV/HDO – BSO

Er is 1 iemand van het KDV/HDO en 1 iemand van de BSO verantwoordelijk voor de soepele overgang van kinderen, die vanuit onze KDV groepen of peutergroepen overgaan naar de BSO. Zij bekijken wat hierin nodig is en checken bij de planningmedewerkster welke kinderen binnenkort 4 jaar worden en naar de BSO overgaan.

De BSO mentor verzorgt en begeleidt het kind tijdens de overgang. Dit gebeurt door een goede overdracht en een wen-traject van drie á vier keer wennen. Het wen-traject wordt per kind bekeken. Sommige kinderen kunnen bijvoorbeeld een uurtje mee komen spelen op de groep. Er zal gekeken worden of een kind dit alleen of dat er iemand mee kan. Kinderen voor wie deze stap te groot is, kunnen eerst buiten met de BSO kinderen meespelen.

De KDV mentor vraagt toestemming aan de ouders of alles wat in het kinderdossier staat mee mag naar de BSO. De BSO mentor van het kind zorgt voor het contact met de KDV- of peutergroepmentor, contact met de ouders van het kind en neemt het kind mee onder zijn/haar vleugel bij het wennen.

De KDV- of peutermentor zorgt voor een goede mondelinge of schriftelijke overdracht. Er kan gekeken worden wat een goed moment hiervoor is. Soms kan een kind eerst beter even neutraal aankomen, voor verdere informatie van de peutergroep of KDV verstrekt wordt.

De eerste dag

Een kind naar een kinderdagverblijf brengen is voor ouders vaak een hele stap.

Graag meegeven:

- slaapzak
- knuffel / speen (indien nodig)
- een setje reservekleding
- pantoffels
- regenlaarzen (indien het kind kan lopen)
- schriftje (gekregen tijdens kennismakingsgesprek)

Moeders kunnen hun kind borstvoeding komen geven (in overleg met het team) of afgekolfde melk meegeven. Ieder kind heeft een eigen mandje op de groep voorzien van zijn/haar naam. In dit mandje kunnen de persoonlijke bezittingen van het kind kwijt. De flesvoeding kan door de ouders zelf in de koelkast van de groep gezet worden. Nadat de tas met persoonlijke spulletjes van het kind in het mandje is leeggemaakt, kan deze in de gang aan de kapstok opgehangen worden.

Wanneer mogelijk zou het fijn zijn wanneer de een meegebrachte Maxi-Cosi of kinderwagen weer mee naar huis genomen wordt.

Eventuele vies geworden kleding ligt in het mandje. Wanneer het kind weer opgehaald wordt, is het de bedoeling het mandje met persoonlijke spullen weer leeggemaakt wordt.

5.3 Contacten met ouders

Gesprekken bij het brengen en halen van het kind

In de gesprekken bij het brengen en halen van het kind, de overdracht, komen de dagelijkse dingen aan bod.

Soms lopen die 'gesprekjes van alledag' uit op meer specifieke opvoedingsvragen. Door op dat moment te vertellen hoe we die dingen bij ons aanpakken, door het geven van tips, kunnen we de ouder wellicht op weg helpen. Voor ons is dit contact en de relevante informatie die ouders geven erg van belang om het gedrag van kinderen te "lezen" en te interpreteren.

Vaak komt het er door de drukte in de groepen en door de aanwezigheid van andere ouders niet van om dieper en persoonlijker in te gaan op specifieke vragen of problemen die ouders hebben.

Voor 17.30 is er meer gelegenheid vanwege de 2de collega. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om buiten de groep een gesprek te voeren. Soms gebeurt dit op verzoek van de ouders zelf. Het is de pedagogisch medewerker die deze behoefte kan signaleren en een voorstel doet als een ouder er zelf niet mee komt om in gesprek te gaan met elkaar.

Specifieke oudergesprekken

Er zijn bij de Wonderberk een aantal vaste gespreksmomenten tussen ouders en groepsleiding (mentor).

- Kennismakingsgesprek bij plaatsing
- Evaluatie na de wen- en beginperiode van de plaatsing (kort gesprek zonder specifieke afspraak)
- Jaarlijkse kindbespreking: ontwikkeling/gedragvolgend van aard
- Eindgesprek bij overstap naar BSO of het basisonderwijs
- Op verzoek van de ouders of pedagogisch medewerkers.

Informatie naar de ouders wordt niet alleen mondeling, maar ook schriftelijk en per mail doorgegeven. Dit kan gaan over hoe we een jaarfeest in de groep gaan vieren en welke activiteiten er

plaats zullen vinden. Vaak plaatsen we hier wat liedjes en versjes bij die we tijdens die periode in de groep zingen.

Ook worden de ouders periodiek met een nieuwsbrief geïnformeerd over ontwikkelingen van de Wonderberk, het aanstaande jaarfeest met liedjes en tips en agendapunten.

Via de website <http://www.wonderberk.nl> kunnen ouders zich voor de algemene nieuwsbrief aanmelden (bij: "maak account aan").

Ouderavonden

Het KDV/BSO organiseert minimaal tweemaal per jaar een ouderavond, waarop met zoveel mogelijk ouders (van alle groepen) samen een bepaald onderwerp over de kinderen en kinderopvang besproken wordt. Meestal voor Palmpasen en voor Sinterklaas. Vaak wordt hier een knutselactiviteit aan verbonden.

Oudercommissie

De Wonderberk heeft een oudercommissie waarin ouders van kinderen uit alle groepen vrijwillig vertegenwoordigd zullen zijn. Minimaal 3 en maximaal 7 ouders. De oudercommissie is een adviesorgaan en vertegenwoordigt de ouders van het kinderdagverblijf. Ook wordt advies gegeven over punten die door de leiding van het kinderdagverblijf worden aangedragen. Verder helpt de oudercommissie bij het organiseren van o.a. het jaarfeest

De oudercommissie komt gemiddeld 1 keer per 2 maanden bij elkaar en bespreekt de lopende zaken en punten die vanuit de ouders naar voren komen.

Voor vragen of opmerkingen die in een breder kader gesteld dienen te worden, kan contact met de oudercommissie op worden genomen via het volgende mailadres; oudercommissie@wonderberk.nl Zij zullen de vragen en opmerkingen aan de orde stellen in het overleg met de Wonderberk.

De oudercommissie is aangemeld bij de Klachtenloket Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Het klachtenreglement voor de oudercommissie is in te zien op www.klachtenloket-kinderopvang.nl

Externe contacten

Platform Kinderopvang, Bond van vrije scholen, Driebergen

Pedagogische Werkgemeenschap voor het kleine kind, Driebergen

Regionale bijeenkomsten kinderdagverblijven peuter- en kleuter pedagogisch medewerkers Vrije Scholen

Branchevereniging KO

BOINK

5.4 Praktische informatie voor ouders

Extra dagdelen

In principe zijn wij geen flexibele opvang. Echter indien de kind-pedagogisch medewerker ratio het toelaat is het mogelijk om een extra dag af te nemen. Incidenteel is het ook mogelijk een dag te om te ruilen, ook hier geldt dat dit alleen kan als het kind-pedagogisch medewerker ratio dit toelaat. Er wordt hierbij steeds het welzijn van het kind afgewogen. Kent het kind de pedagogisch medewerkers van de aangevraagde dag niet en is het een kwetsbaar kind, dan ontraden we een ruil- of extra dag. Een ruil-of extra dag worden bij de planning medewerkster aangevraagd, zij informeert de groepen. Een extra dagdeel wordt achteraf gefactureerd. Aan een ruildag zijn geen kosten verbonden. Een ruildag dient wel binnen 2 weken opgenomen te worden.

Rustig rijden en parkeren

Voor de ouders is er gelegenheid om te parkeren op de parkeerplaats voor de kerk met de inrit aan de Zaanenlaan. Probeer zoveel mogelijk tegen de Rijksstraatwegzijde te parkeren. Het is een "kiss-en-

go" area en houd er rekening mee dat andere ouders er ook weer uit kunnen. We verzoeken we iedereen zoveel mogelijk te voet of met de fiets te komen. Probeer zoveel mogelijk de fietsen links van het gebouw in de voortuin in de rekken te plaatsen in plaats van op de stoep te parkeren. Voor het personeel is de parkeergelegenheid met de inrit aan de Rijkstraatweg, dit is op eigen terrein.

Overschoenen

Omdat de kinderen op de KDV veel op de grond spelen en om er voor te zorgen dat de ruimtes schoon blijven, willen we alle ouders verzoeken overschoentjes te gebruiken. Verder willen we ouders vragen hun kind(eren) slofjes aan te doen. Ouders en kinderen van de BSO hoeven op de begane grond geen schoenen uit te doen of overschoentjes aan te trekken.

Kleding

Het zou fijn zijn als u er bij de kledingkeus van uw kind rekening mee houdt dat er in gespeeld kan en mag worden. Dus stevige kleren die tegen een stootje kunnen. Op de Wonderberk wordt veel buiten gespeeld, dus geef kleding mee die berekend is op het weer van de dag.

Ieder kind op de KDV heeft op de groep een mandje staan, kinderen bij HDO hebben een blauwe zak en BSO kinderen hebben hun eigen rugzakje van thuis. Hierin kunt u wat extra kleding leggen voor het geval er een „ongelukje“ gebeurt, voor bij weersomslag o.i.d. Ook regenkleding is zeer gewenst. Binnen dragen de kleintjes allemaal pantoffels, dit is hygiënisch en huiselijk-gezellig.

Wilt u de naam van uw kind in de jas en schoenen/laarzen zetten? Dit voorkomt verwarring.

Wij verzoeken je geen sieraden aan te doen bij je kind, dit zou kapot of kwijt kunnen raken. Voor het zoekraken of beschadigen van meegenomen spullen is de Wonderberk niet aansprakelijk.

Roken en mobiele telefoons

Zowel binnen als ook buiten op het terrein van de Wonderberk wordt niet gerookt.

Het gebruik van mobiele telefoons op de Wonderberk wordt ervaren als storend.

Zakelijke informatie

Klachten en wensen

Individuele klachten en wensen kunnen in eerste instantie met de pedagogisch medewerkers besproken worden. Wanneer dit niet tot een oplossing leidt kan er contact met de leidinggevende van de Wonderberk opgenomen worden. Wanneer ook dit contact niet tot een bevredigende oplossing mocht leiden kan de klachtenprocedure gevolgd worden zoals beschreven staat in het klachtenloket Kinderopvang en Peuterspeelzalen, waar we bij aangesloten zijn.

Het klachtenreglement is te zien via de website van de Wonderberk.

Informatie verstrekking

Informatie die aan derden wordt verstrekt;

Er is een duidelijke afspraak dat er uitsluitend met toestemming van ouders gegevens van kinderen en ouders verstrekt worden aan derden. Indien een huisarts, consultatiebureau, Riagg etc. informatie vragen zal dit uitsluitend na overleg met de ouders gebeuren. De informatie wordt door ons opgesteld en in een open enveloppe aan de ouders gegeven. Het is dan de taak van de ouders om de informatie bij de betreffende persoon of instantie af te geven.

Overeenkomstig de wet kinderopvang wordt de jaaropgave van het aantal afgenomen uren per kind automatisch doorgegeven aan de belastingdienst.

Verzekering **

- Ouders moeten voor hun kinderen een ziektekostenverzekering en een Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering (W.A.) afgesloten hebben. De Wonderberk heeft eveneens een W.A.- en ongevallenverzekering afgesloten.
- De Wonderberk neemt geen verantwoordelijkheid voor het kwijtraken van meegebrachte sieraden, kleding en/of speelgoed.

1 Organisatie

6.1 Rechtsvorm

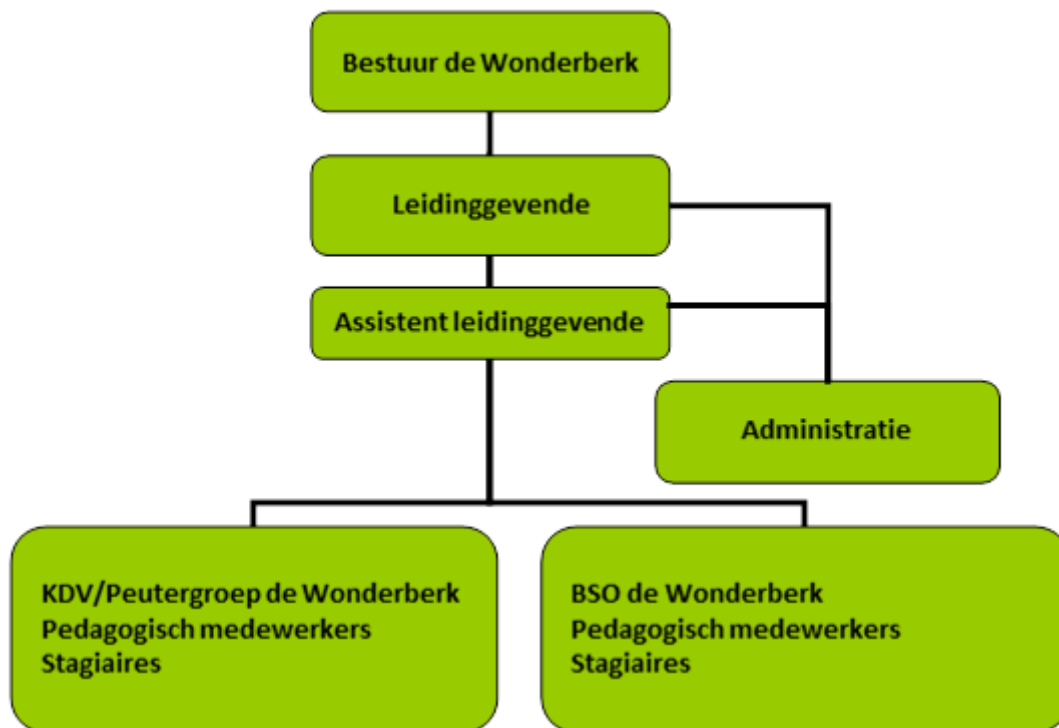
De Wonderberk is een besloten vennootschap opgericht in december 2011 welke per 4 juni 2014: Kinderopvang de Wonderberk B.V. is gaan heten onder KvK nr. 34303730.

Hiernaast is er een stichting opgericht om extra initiatieven te kunnen ontplooiën op antroposofische grondslag welke buiten de directe kinderdagverblijf of BSO bedrijfsvoering valt. Te denken valt aan cursussen, voorstellingen en overige activiteiten:

De BV wordt bestuurd door twee bestuursleden, bestaande uit:

Marcel Bijkersma en Victor Hendriks (bestuur).

6.2 Organisatiestructuur

Leidinggevende van de locatie is Katinka Deibel. Naast haar ondersteunt Marijoke van der Keur als assistent leidinggevende op het pedagogische deel. De organisatie wordt ondersteunt door Vivian Bijkersma, planning en administratief medewerker en Dory Bark en Brechtje Wensveen als huishoudelijke hulp/gastvrouw.

6.3 Locatie

KDV en BSO zullen gerealiseerd worden binnen het pand van de Wonderberk aan de Rijksstraatweg 26 te Haarlem-Noord. Dit is op loopafstand van de Weltevredenschool en op fietsafstand van de

Kleverpark school van de Vrije School Kennemerland. Het pand, een voormalige parochie, is geheel gerenoveerd en geschikt gemaakt voor kinderopvang. Op de begane grond hebben de peutergroep in de ochtend en de BSO in de middag hun huiskamer. Op de 1^e verdieping zijn 2 KDV groepen en de gezamenlijke speelhal gelegen, op de 2^e verdieping zijn de overige 2 KDV groepen gelegen en huist de 2de peutergroep in de ochtend en de BSO in de middag. Achter het pand ligt een grote groene ommuurde tuin waar de kinderen veel buiten kunnen spelen. Het linker deel van de tuin is in de ochtend voor de kinderen van de peutergroep en in de middag voor de kinderen van de BSO bestemd. De rest van de tuin is voor de KDV groepen. Sinds augustus is de dependance op de Korte Verspronckweg geopend en huisvest een BSO groep met kinderen van de Kleverpark en de Vijfde Vrije school. Dit lokaal beschikt over een keuken. Aangrenzend aan het lokaal komt er extra ruimte voor de BSO in de centrale hal op de 1^e verdieping.

Veiligheid en toegang gebouw

Het gebouw aan de Rijkstraatweg is uitgerust met een NCP goedgekeurd beveiligingssysteem (risico klasse 1) en aangesloten bij een meldkamer. De toegang tot het gebouw wordt geregeld door aan ouders en medewerkers een toegangscode uit te reiken. Met de toegangscode kan de deur automatisch geopend worden tijdens de breng en ophaal momenten. Deze code wordt vanuit veiligheidsoverweging 2 x per jaar gewijzigd.

Het gebouw aan de Korte Verspronckweg is ook aangesloten aan een beveiligingssysteem tegen inbraak en brand. De toegang is geregeld via een intercombediening.

Verzekeringen

Voor de Wonderberk organisatie en haar werknemers is een beroeps W.A. verzekering afgesloten worden. De aansprakelijkheid is beperkt tot maximaal het bedrag van de schade waarvoor onze aansprakelijkheidsverzekering dekking biedt. Voor de kinderen wordt er tevens een ongevallenverzekering afgesloten. Ieder kind moet wel WA verzekerd zijn door de ouders.

Kwaliteitseisen en gebruiksvergunning

De Wonderberk is lid van de Brancheorganisatie Kinderopvang en volgt de door deze organisatie opgestelde algemene voorwaarden en landelijke kwaliteitseisen, vastgelegd in het "convenant kwaliteit kinderopvang". In dit convenant zijn bepalingen opgenomen op het gebied van o.a. huisvesting, opleiding personeel, verhouding tussen de pedagogische medewerkers en het aantal kinderen, speelgoed, hygiëne en veiligheid. De Wonderberk heeft een door de gemeente Haarlem afgegeven formulier van registratie waarmee wij voldoen aan de eisen op het gebied van bouwbesluit en brandveiligheid.

Klachtenregeling

De Wonderberk heeft een interne en externe klachtenregeling en is aangesloten bij het Klachtenloket voor Kinderopvang en Peuterspeelzalen.

Bereikbaarheid Wonderberk: adres, mail, telefoonnummers en registratienummers

Kinderopvang de Wonderberk
Rijksstraatweg 26
2022 DA Haarlem
E-mail: info@wonderberk.nl
Website: www.wonderberk.nl
Telefoon: 023 – 82 00 955

De Wonderberk locatie VVH
Korte Verspronckweg 7-9
2023BS Haarlem
06-12206198

Leidinggevende:

Katinka Deibel
Locatiemanager
E-mail: k.deibel@wonderberk.nl
Bereikbaar: maandag t/m donderdag

Assistent-leidinggevende:

Marijoke van der Keur
E-mail: m.vanderkeur@wonderberk.nl
Bereikbaar op maandag, woensdag, donderdag en vrijdag

Administratie en planning:

Vivian Bijkersma
E-mail: info@wonderberk.nl
Bereikbaar op, dinsdag, woensdag, en vrijdag van 9:00-18.00

Aanmeldingen:

aanmeldingen@wonderberk.nl

Afmeldingen

E-mail: info@wonderberk.nl
Telefoon: 023 – 82 00 955

Registratienummer Kamer van Koophandel: 54098084

Rijksstraatweg:

LRKP registratienummer voor kinderdagverblijf en peutergroep/halve dagopvang: 489410376
LRKP registratienummer voor buitenschoolse opvang: 183930320

Locatie Korte Verspronckweg 7-9 (open per 29 augustus 2016): LRKP-nummer 269238645

2 Bijlagen:

Literatuurlijst

Onderstaande boeken gebruiken dienen als inspiratiebron voor het pedagogisch beleid.

- B. Lievegoed : Ontwikkelingsfasen van het kleine kind.
R. Steiner : De opvoeding van het kind in het licht van de antroposofie.
Hanne Looij : Caleidoscoop van een levende pedagogie, leven en werken met kleine kinderen
Edmond Schoorel : De eerste zeven jaar
Henning Köhler : Over angstige, onrustige en verdrietige kinderen
B. Britz-Credelius : Kinderspel, beslissend voor het leven.
K. König : De eerste drie kinderjaren.
W. zur Linden : Het kleine kind.
Troelstra : Het spel van moeder en kind.
U. de Haes : Van peuter tot kleuter
Paulien Bom, Machteld Huber : Groeiwijzer van nul tot één jaar
Groeiwijzer van één tot vier jaar
Michaela Glöckler : Ouders en hun kinderen
Kinderspreekuur
Joan Salter : Op weg naar de aarde – Verwachting – Geboorte -
Eerste levensjaren
Cornelis Boogerd : Nabootsing - Het toverwoord voor de opvoeding in de eerste
zeven jaar – ABC Opvoedwijzer 1
John Thomson e.a : Gewoon kind zijn.
Nicola Fels e.a : Samen met je kind op weg Zwangerschap en eerste levensjaren
F. Jaffke : Speelgoed zelf maken.
N. Von Baditz : Wat vraagt het kleine kind van ons?

Liedjes

- B. Gradenwitz : De gouden poort (liedjes).
Hennie De Gans : Spelend leren
N. Von Baditz : Een mandje vol amandelen (liedjes).
R. Theissen-Pouderoyen : Door het rozenpoortje (liedjes).
H. Yzerman : Bonte rijmpjes 1 en 11.
Bim Bam Belletjes 1 en 11.
Dorien Versluis : Zingend door het jaar (gekopieerde bundeltjes)
Zingend met de kleintjes

Jaarfeesten

- Juul van der Stok : Schipper mag ik overvaren , uitg. Nearchus (heel uitgebreid
jaarfeestenboek)
Kutik/Ott-Heidman : Leven met het jaar
H. Sweers : De Jaarfeesten.
E. Anschütz : Omgaan met de jaarfeesten.

BSO, oudere (school-)kinderen

F. Carigren : De Vrije School.
W. Veltman De Vrije School
F. Jaffke Kleuters in de klas, Uitgeverij Christoffor Zeist

uitgave Bond van Vrije Scholen; Brochure: De vrije Scholen – worden wie je bent,
Jelle van der Meulen, Hanneke Steutel, Onderwijs met hart en ziel – de dagelijkse praktijk in de
Vrije Scholen door 1991 uitgeverij Vrij Geestesleven Zeist

Hermann Koepke Kind van zes, 2000 Uitgeverij Hesperia Rotterdam
Hermann Koepke Kind van negen, 1998 Uitgeverij Hesperia Rotterdam
Jeanne Meijs Vrije Opvoedkunst, jaargang 63, nr. 6 oktober 2000, Vragen
aan Jeanne Meijs over naschoolse opvang voor kinderen van 9 à 10
jaar

Jeanne Meijs Opvoeden in de 21e eeuw, 2000, Uitgeverij Christoffor
Zeist

Vereniging van vrijescholen de Vrijeschoolkrant, editie 2007

www.vrijescholen.nl

Lydia van der Meij Langer spelen om beter te leren? 2005, Uitgeverij
Christoffor, Zeist

Concept huishoudelijk reglement

Dit onderstaande huishoudelijk reglement is concept, dit zal nog eigen gemaakt worden door de pedagogisch medewerkers tijdens de inwerk en opstartperiode voorafgaand aan de opening.

Er wordt een werkplan gemaakt met de groepsregels over samen spelen.

De Wonderberk hanteert huisregels voor binnen en buiten. Deze regels zijn een vanzelfsprekendheid voor alle kinderen. Een aantal voorbeelden van onze huisregels zijn:

- De kinderen zitten netjes (rechttop) aan tafel.
- kinderen vragen of ze naar de wc mogen gaan.
- Wij lopen door de gangen.
- Er wordt correct met het speelgoed en elkaar omgegaan.
- Speelgoed waarmee is gespeeld wordt eerst opgeruimd voordat er met iets nieuws wordt begonnen.
- Eigen speelgoed blijft thuis (behalve een knuffeltje om mee te slapen) en hier wordt niet mee gespeeld.
- Speelgoed van de Wonderberk wordt niet meegenomen naar huis.
- Balspelen zijn voor buiten. Binnen houden we de bal vast.
- De branddeuren worden alleen in noodsituaties gebruikt.
- We lopen op de trap en glijden niet langs de leuningen

De pedagogisch medewerkers hanteren de regels dusdanig dat het voor de kinderen een vanzelfsprekendheid

is, zo doen we het hier, zo leven we met elkaar samen. Pedagogisch medewerkers spreken kinderen aan op ongewenst gedrag.

Omgangsregels ten aanzien van Pesten (voornamelijk BSO):

- Als er iets gebeurt wat we niet willen, zeggen we duidelijk: 'STOP'
- We zijn aardig voor elkaar en doen elkaar geen pijn, ook niet met woorden.
- We werken en spelen samen en sluiten niemand buiten.
- We helpen elkaar. Hulp zoeken bij anderen is geen klikken maar helpen.
- Blijf jezelf en wees geen meeloper.
- Wij hebben respect voor de eigendommen van elkaar en pakken niets zonder eerst te vragen.

Roken en mobiele telefoons

Zowel binnen als ook buiten op het terrein van de Wonderberk wordt niet gerookt.

Het gebruik van mobiele telefoons op de Wonderberk wordt ervaren als storend.

Brengen en halen

Kinderen graag voor 8.45 uur afmelden als het kind niet naar het KDV kan komen en voor 11 uur als het niet naar de BSO kan komen. Telefoon: 023 – 82 00 955

- Brengtijden: Kinderen (KDV) kunnen vanaf 07.30 uur tot 9.00 uur gebracht worden, of anders in overleg. HDO kinderen worden tussen 8 en 8.45 gebracht.
- Ophaaltijden hangen af van het type opvang. Andere tijden moeten van tevoren overlegd worden met de pedagogisch medewerker.
- Als u drie keer uw kind te laat ophaalt na 18.00 uur (u krijgt hiervoor een waarschuwing) volgt er de vierde keer een personeelsvergoeding van € 15 per kind per kwartier. Aan het eind van elk kalenderjaar vervallen uw waarschuwingen.

- Indien uw kind niet door uzelf wordt opgehaald, willen wij dit graag weten. Wij mogen uw kind nooit aan personen meegeven die bij ons niet bekend zijn of waarvan we geen melding van te voren hebben gekregen. Wij kunnen om een legitimatiebewijs vragen indien het kind door iemand anders wordt opgehaald.

Wijzigingen

- Bij verhuizing graag tijdig uw adreswijziging doorgeven. Ook tijdig uw e-mail adreswijziging doorgeven s.v.p.
- Bij geboorte van uw kind graag een geboortekaartje sturen, zodat wij de gegevens kunnen verwerken in onze administratie.
- Vakanties graag tijdig doorgeven via de website.

3 Werkinstructies

De pedagogisch medewerkers vertalen in samenwerking met de leidinggevende het beleidsplan naar de dagelijkse praktijk en leggen dat in de werkinstructies vast. De basis is in onderstaande werkinstructies opgesteld.

Werkinstructie: veiligheid

Werkinstructie: ongevallen

Werkinstructie: vermissing

Werkinstructie: kindermishandeling

Werkinstructie: klachtenregeling

Privacy regeling

Werkinstructie: handelswijze bij ziekte, medicijn verstrekken en medisch handelen

Werkinstructie: voeding

Werkinstructie: voedselhygiëne

Werkinstructie: hygiëne

Werkinstructie: foto- en video-opnames